Maandag 11 September 1916. Tweede jaarg. Nr 252 — Prijs 10 Centiemen door geheel België

Het Vlaamsche Nieuws

Het best ingelicht en meest verspreid Nieuwsblad van België. - Verschijnt 7 maal per week

ABONNEMENTSPRIJZEN:
Per maand ..... 1.75 Per 6 maanden ..... 10.—
Per 3 maanden ..... 5.— Per jaar ..... 18.—

AFGEVAARDIGDEN VAN DEN OPSTELRAAD:
Dr Aug. BORMS, Alb. VAN DEN BRANDE.
Met vaste medewerking van Dr A. JACOB
BUREELEN: ROODESTRAAT, 44, ANTWERPEN. Tel. 1900

AANKONDIGINGEN:
Tweede bladz., per regel... 2.50 Vierde bladz., per regel... 0.50
Derde bladz., id. 1.— Doodsbericht ..... 5.—
Voor alle annoncen, wende men zich ROODESTRAAT, 44

DE OORLOG

In het Engelsche leger

In Engeland worden reeds jonge knapen in het leger opgenomen. In de «Manchester Guardian» van 7 dezer vindt men gewag gemaakt van drie nieuwe kennisgevingen. Een zegt er, dat mannen van groep A en klasse A van het leger-reserve te beginnen met 7 October opgeroepen zullen worden wanneer de betrokkenen 18 jaar en 7 maanden worden. De tweede kennisgeving stelt voor « mannen », geboren in 1899, dus van zeventien jaar of jonger, de gelegenheid open om zich voor den dienst aan te melden, zij zullen echter eerst dienen wanneer zij 18 zijn. De derde kennisgeving bedreigt met een boete van £ 20 al wie een reservist er toe brengt of helpt zich aan den dienst te onttrekken of hem werk blijft geven.

Aanvallen op Roemeensche havens

Berlijn, 9 September. — Officieel:

Duitsche zeevliegtuigen hebben eergistermiddag de graanschuren, olietanks en het station van Konstanza alsmede in de haven liggende Russische oorlogsschepen doeltreffend met bommen bestrooid. Ondanks sterken vijandelijken tegenweer zijn alle vliegtuigen onbeschadigd teruggekeerd.

Halil-Bei te Berlijn

Halil bei, de Turksche minister van buitenlandsche zaken, die sedert Donderdagavond te Berlijn vertoeft, zal daar ten minste veertien dagen blijven om met de Duitsche staatslieden persoonlijk van gedachten te wisselen. De « Norddeutsche Allgemeine Ztg. » heeft hem hartelijk welkom geheeten. Halil bei weet — aldus het officieuse blad — dat hij niet alleen om zijn persoon in Berlijn een vriendschappelijke bejegening ondervindt, doch hier tevens den oprechten wensch ontmoet om alle pogingen te bevorderen die er toe strekken om het Turksche rijk als vrucht van den oorlog de vaste positie naar buiten en de gezonde ontwikkeling naar binnen te waarborgen, die met de jeugdige kracht en de oude beschaving onzer landgenooten overeenkomt. Halil-bei zal zich bij zijn bezoek aan Berlijn opnieuw kunnen overtuigen dat Duitschland blijk geeft de taak van Turkije te begrijpen en op vriendschappelijke wijze wil meewerken aan haar volvoering.

De correspondent der « Frankfurter Ztg. » te Berlijn maakt uit de bewoordingen van de « Norddeutsche » op, dat het bezoek van den Turkschen minister toekomstzaken geldt, en geen aangelegenheden van oogenblikkelijk belang.

De koning van Bulgarië bij den Duitschen keizer

Berlijn, 9 September. — Officieel:

De koning van Bulgarije is, vergezeld van den kroonprins, in het groote hoofdkwartier in het oosten aangekomen om besprekingen met den keizer te houden. Onder zijn gevolg bevinden zich Dobrawitsj, de chef van het kabinet en kolonel Stojanof en majoor Kolfof als vleugeladjudanten.

Uit Oostenrijk-Hongarië

Boedapest, 9 September. — De minister van handel heeft bij de spoorwegbesturen maatregelen getroffen, om in den nacht van 30 Sept.—1 Okt. den Midden-Europeeschen tijd weder in te voeren.

Zuid-Afrika

Bloemfontein, 9 September. — Het hoogverraadproces is begonnen tegen twee man, beschuldigd een nieuwen opstand te hebben willen stichten.

Generaal de Wet, die de regeering ter zake heeft ingelicht, getuigde, dat hij tegen de heele zaak had gewaarschuwd.

Het oorlogsdoel

Berlijn, 9 September. — Het sociaal-demokratische lid van den Pruisischen Landdag Hönisch, schrijft in de Vorwärts: Het schijnt mij werkelijk te veel gevergd, dat Duitschland plechtiglijk alle annexatieplannen zou afzweren op een oogenblik, dat al zijn koloniën het door zijn vijanden zijn afgeannexeerd.

Duikboot- en mijnoorlog

Londen, 9 September. — Het Noorsche stoomschip « Pronto » (1211 ton) is in den grond geboord.

Londen, 9 September. — Het Zweedsche stoomschip « Gamen » van Stockholm is in den grond geboord. De bemanning is gered.

De « Gamen », in 1902 gebouwd, mat 2595 ton bruto en behoorde toe aan de Rederi Aktiebolaget Condor.

De Oostenrijkers in Roemenië

Weenen, 9 September. — Blijkens een mededeeling van de Nederlandsche regeering aan het O.-H. ministerie van buitenlandsche zaken heeft graaf Czernin, de O.-H. gezant te Boekarest met het personeel van het gezantschap, Boekarest den 6den dezer verlaten en is over Rusland naar Zweden vertrokken. De zich in Roemenië bevindende O.-H. consulaatsambtenaren en ongeveer 60 leden der O.-H. kolonie, zijn den vorigen dag vertrokken. Hun zijn extra-treinen ter beschikking gesteld.

Roemenië en Italië

De « Arbeiter-Zeitung », van Weenen, betwijfelt of de Italiaansche en Roemeensche machthebbers hun spel met het bondgenootschap gelukt was, indien het verbondsverdrag openlijk gesloten was, indien de volksvertegenwoordiging het behandeld en tot wet gemaakt had. Dan toch had de volksvertegenwoordiging, had het land het bewustzijn van het plechtig verpande woord gehad en waren zij er voor teruggedeinsd, woord- en trouwbreuk te begaan. De waardeloosheid van geheime verdragen blijkt er uit, zegt het blad.

Griekenland's houding

Omtrent de vraag, of deelneming van Griekenland aan den oorlog noodzakelijk is, bestaat volgens de «Secolo» verschil van meening onder de Ententemogendheden. Ook moeten zij niet bereid zijn aan Griekenland voor hare deelneming dezelfde schadeloosstelling te verleenen als zij een jaar geleden hebben geboden. In geen geval zou Griekenland's intree voor de bondgenooten een andere waarde hebben dan generaal Sarrail een rugdekking te waarborgen, er zeker van te zijn dat hij zich niet te midden van een vijandig gezinde bevolking bevindt, en om den archipel van duikbooten te zuiveren.

De « Secolo » verneemt dat de bewering, als zou de koning zich met lijf en ziel hebben overgeleverd aan de Ententemogendheden en Wenizelos zijn vertrouwen hebben geschonken, volstrekt onwaar is. Zijn vertrouweling is nog steeds Zaimis, en hij heeft dezen slechts vergund Wenizelos als bemiddelaar te gebruiken bij onderhandelingen met de Entente.

De « Corriere della Sera » verneemt dat verscheidene Grieksche lichtingen reservisten opnieuw zijn opgeroepen.

De correspondent van de « Times » seint uit Athene, dat koning Konstantijn Woensdag 157 officieren van de 11e divisie uit Saloniki heeft ontvangen die geweigerd hadden aan de revolutionaire beweging mede te doen. Onder hen waren verscheidene officieren, die deel hadden genomen aan den aanval op den hoofdredacteur van het Wenizelistische blad te Saloniki.

De koning hield een toespraak, waarin hij hen om hun trouw prees: « Met zulk een leger, zeide hij, onder aanvoering van mannen als gij, ben ik bereid elken vijand te trotseeren. » Voorts zeide de koning, dat hun namen met ijzeren letters in de geschiedenis vermeld zouden worden. Zij vormden een schitterende bladzijde in de militaire jaarboeken en een voorbeeld zonder wedergade voor komende geslachten. Zij hadden getoond, dat de herhaalde raadgevingen van hun koning vrucht hadden gedragen, en onwankelbare krijgstucht, trouw en toewijding aan hun vorst aan den dag gelegd. Zij hadden voorts degenen, die hun eed gebroken hadden, gebrandmerkt, onder wie, helaas! ook de generaal, die de divisie aanvoerde, was.

De koning wenschte ook de onderofficieren en manschappen van de 11de divisie met hun houding geluk. Zich daarna tot generaal Moschopoelos, den chef van den staf, richtende (die vroeger over de divisie bevel heeft gevoerd), verklaarde hij, dat de generaal goede reden had om trotsch te zijn, dat hij zulk een korps aangevoerd had.

(Zie vervolg tweede bladzijde).

Onze Groote Geïllustreerde Letterkundige Prijskamp

Samuel Coster

1579—1665

Adriaen Lenaertszoon was timmerman te Amsterdam en tevens koster van de Oude Kerk.

In het doopboek der Kerk teekent hij dat hem op 16 September een zoon werd geboren, *Samewel Adriaensz.*

Deze *Samewel* zou de bekende Samuël Coster worden, stichter der eerste *Nederduitsche Akademie* en van den eersten *Nederlandschen Schouwburg.*

De timmerman-koster laat zijn zoon in de geneeskunde studeeren aan de hoogeschool te Leiden. In 1613 wordt hij aangesteld als geneesheer van het gasthuis te Amsterdam en volgens de getuigenis van Vondel zelf, zal hij zijn menschlievende taak met trouw en toewijding gedurende een halve eeuw blijven vervullen.

Maar buiten dien ambtsplicht wijdde hij zich ook met hart en ziel aan wetenschap en kunst.

Zijn blijmoedige kenspreuk luidde dan ook: *Overal thuis!*

Zijn eerste werk is een blijspel en dagteekent van 1612. Het heet de *Boereklucht van Teeuwis de Boer en Juffer van Grevelinckhuysen.*

In het volgend jaar, 1613, een andere klucht, het *Spel van Thysken van den Schilden,* naar een oud-Vlaamsch lied dat wij in de *Oud-Vlaamsche Liederen* van Willems aantreffen.

Coster maakte ook treurspelen; de voornaamste zijn *Isabella, Polyxena* en *Iphigenia.*

Het stuk, dat we *Oorlogs-Wee en Nawee* betitelden, komt uit *Iphigenia* en werd geschreven, te midden van den Tachtigjarigen vrijheidsoorlog van Holland.

Het bewijst hoe vrijmoedig de menschen toen mochten spreken, want de treurspelen van Coster zijn alle bitse hekelingen of zitten vol toespelingen op de gebeurtenissen.

Zoo trad hij op als tegenstrever van de Kalvinistische predikanten.

Geeraard Brandt heeft over Samuël Coster geschreven en is van meening dat hij « de grootste dichters naar de kroon zou hebben gestoken », indien hij zich geheel aan de kunst had kunnen wijden. 't Is een zeer stoute zienswijze die niet gerechtvaardigd wordt door hetgene wij wél bezitten.

De grootste titels van Coster blijven dat hij is de stichter van *De Nederduitsche Akademie* en van den eersten *Nederlandschen Schouwburg.*

Asschevijster, een verouderd Vlaamsch of Zuid-Nederlandsch woord, beteekende iemand die met asch omgaat, altijd op den haard zit, ook een traag, vuil, morsig vrouwspersoon. De etymologie van *vijster* is ons onbekend.

Talen, naar iets talen. Volgens Kiliaan oulings *zeggen, vertellen,* vandaar *taal.* Later gebruikt men het werkwoord talen enkel onzijdig in den zin van *vragen, begeeren: Maar als zij nu om loon heeft welverdiend getaald* (Vondel). Sterk naar eenig ding haken: *Dan, zoo gij zoo verhard naar wreede wrake taalt* (Hooft)

Ergens naar talen is eene spreekwijs, die reeds zeer oud is, blijkens: *Men hoorde er nimmermeer naar talen* (Melis Stoke).

OORLOGSWEE EN NAWEE

O Helden, d'oorlog was
veel beter niet begonnen;
Daar is met vechten meer
verloren dan gewonnen.
Nu ziet hoe dwaas we zijn,
zooals men van ons zeit,
Het blijkt wel wat we zijn,
door ons verkeerd beleid
Dat wij de grootheid
in den oorlog op gaan zoeken,
Daar die thuis makelijk wordt
gevonden in de boeken.
. . . . . Wat komt het ook te pas,
Dat wij ons hebben in
de oorlogsramp begeven
Voor 't vaderland,
met veel perijkels van ons leven,
Uit tweeërleie lust?
Om vijanden te dôon?
En voorts te krijgen
eereteekens tot een loon?
De veldheers gaan met eer
en al 't gebieden strijken,
En wij staan buiten om,
en moeten er op kijken
Dies ik, o trotsche Griek,
mij wel verwonder zeer,
Dat iemand nog van al
de simplen tracht om eer,
Om naam, om aanzien uit
den oorlog te gaan halen,
En dat de Edelliên
naar de bescherming talen,
In 't bloeiendst van hun jeugd,
uit hoop van door de daad
Tot eer te komen;
beter zij hun goeden raad,
Des waardig mochten in
den dienst van 't Land besteden;
Namaals bejaard, en oud,
en afgesloofd van leden,
Daar er van honderd een,
of geen schier overschiet,
Lic 't heil daar hij naar tracht,
eerlijk genoeg geniet;
En als hij 't al geniet,
mag hij nog maar verstrekken
Een meesterknecht van asschevijsters
en van gekken,
Van straat maar opgeraapt,
en uit meedoogendheid
Kostloos van goede lui
makkelijk ter school geleid.

Samuël COSTER.

DAGELIJKSCH NIEUWS

OVER EEN HONDENSTAART. — Wat is nu in Godsnaam een hondenstaart! Ge kunt er nog geen *oxtail-soep* van koken... of ten ware dat ze in oorlogstijd daar ook voor dienen!

Wij weten nog niet eens hoe hij wezen moet, lang of kort? Een spits is eerst een echte spits, als hij maar een zwart knobbeltje heeft dat nauwelijks wat kan trillen in stede van te kwispelen. De staart van een foks kan 200 fr. waard zijn, indien hij slechts een halve decimeter langer is dan een gewone foksenstaart. Natuurlijk moet hij nog aan den hond staan, want afgesonden is het ook weeral niets.

Alkibiades, de leerling van Sokrates en die zijn land nog al tamelijk overhoop zette, wilde kost wat kost van zich doen spreken... en 't eerste middel dat hij vond, was den staart van zijn hond af te snijden! 't Was de eerste heiligschennis, want zijn hond had een zeer mooien pluimstaart waarmede hij prachtig kon wuiven als hij achter zijn meester op de boorden van den Ilissos wandelde of mee de Akropolis beklom, want de honden stonden te Athene in eere en mochten mede den heiligen heuvel beklimmen.

Dat is nu *over* den staart van den hond in de eerste beteekenis.

Nu *over,* in een tweede beteekenis.

Vrijdag voormiddag, rond halftwaalf was de Korte Winkelstraat zonnig ledig; alleen een oud vrouwke trok bij de paterkens van de Ossenmarkt binnen.

Midden in de straat zat een hond, die zich te zonnen had gelegd — *apricari,* zeiden de Romeinen — en zijn staart ver had uitgestrekt achter zich, gelijk een hond zooal doet.

Daar komt een wielrijder aangefietst, een politie-agent... Heel de straat was ledig, zeidm we, hij had dus speelruimte genoeg voor zijn fiets-fantazijen!... En wat doet hij? Hij rijdt moedwillig vlak *over* den staart van den hond. Het dier dat zoo rustig te zonnen lag, liep dan jankend heen. Geestig, hee? Wat een gocie part!

Welke meening moet zoo'n hond hebben van den mensch!

Maar wat is nu in Godsnaam een hondenstaart! Ge kunt er nog geen *oxtail-soep,* enz...

Maar toch mag mijnheer de agent blij zijn dat we zijn baas niet zijn, want iemand die moedwillig kwaad doet, uit louter liefhebberij, al is 't dan slechts aan een dier, zouden we niet langer betrouwen.

HOOGLEERAAR J. DE COCK. — Indien onze inlichtingen juist zijn heeft ook de Z. E. H. priester Jozef de Cock, hoogleeraar aan de Hoogeschool te Leuven, het Manifest ten voordeele van de Vlaamsche Gentsche Hoogeschool geteekend.

Even als de handteekening van den hr J. Persijn, hoogleeraar aan de hoogeschool van Gent, moet de toetreding van prof. de Cock op 't laatste oogenblik zijn toegekomen.

Bij het ter pers gaan vinden wij het nieuws bevestigd in n. 2 van « De Eendracht ».

DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN HOLLAND. — De Nederlandsche regeering heeft aan de leden der Staten-Generaal volgende inlichtingen verstrekt omtrent de Belgische vluchtelingen in Holland gedurende het jaar 1915:

De ten behoeve van de vluchtelingen gestemde kredieten zijn en worden als volgt aangewend: voor het onderhoud der vluchtelingen in en buiten de kampen; voor het onderwijs der kinderen van de vluchtelingen; voor werkverschaffing (naai- en breischolen); hulp aan de gezinnen der geïnterneerden.

Tot nu toe beloopen de in 1915 gemaakte uitgaven, en bestreden uit de staatsgelden:

a) voor het onderhoud in de vluchtelingenkampen	gld.	3,978,729,79
Rouwonkosten		275,190,01
Totaal	gld.	4,253,919,80
b) voor verleende ondersteuning aan vluchtelingen buiten de kampen in verschillende gemeenten ondergebracht, waartusschen de «schamele armen»	gld.	4,426,598,00.1/2
c) voor onderwijs aan de kinderen der vluchtelingen		89,581,04
d) voor werkverschaffing buiten de kampen (naai- en breischolen)		245,178,00
e) voor hulp aan de geïnterneerden		109,164,79.1/2
Totaal bedrag	gld.	9,124,441,73

Bovendien moet men bedenken, dat alle opgaven over 1915 nog niet ingekomen, ten deele ook nog niet gedekt zijn, en dat het werkelijke eindbedrag hooger zal zijn.

Het aantal vluchtelingen, opgenomen in de vluchtelingenkampen, gedurende het verloopen jaar wisselt tusschen de 16.000 n 17.000 af. Wat betreft het aantal vluchtelingen, buiten de kampen verblijvende en aan wie ondersteuning verstrekt werd, zoo kan dit slecht ten koste van een langen arbeid vastgesteld worden, maar men kan globaal dit cijfer schatten op 30.000 tot 35.000.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND (Antwerpsche tak). — Afdeeling Hooger Onderwijs voor het Volk. — Hierbij herinneren wij er aan, dat heden Maandag avond te 9 uur (T.u.) in de gelagzaal van de Vlaamsche Opera, Van Ertbornstraat, ten voordeele van «Volksopbeuring» de voordracht van den heer Pol de Mont over Vondel plaats heeft en dat de « Liederavonden voor het Volk » van het Algemeen Nederlandsch Verbond, onder leiding van den heer Nand Reynaers, daar hun medewerking verleenen.

DE VRIJSTELLING VAN BRIEFPORTO VOOR DE ONDERWIJZERS. — De toepassing der wet op het verplichtend onderwijs geeft aanleiding tot veelvuldige rapporten tusschen de opvoeders en de ouders der leerlingen. Om deze rapporten te vergemakkelijken, heeft het Bestuur van het Lager Onderwijs in het Ministerie van Wetenschappen en Kunsten, zich verstaan met het Postbestuur ten einde in bepaalde gevallen vrijstelling van briefporto te verkrijgen. Zoo kunnen voortaan de vragen om inlichtingen of uitleggingen, welke de onderwijzers noodig oordeelen aan de ouders te richten, met het oog op het geregeld schoolbezoek of ten einde zich van de motieven tot afwezigheid der leerlingen te overtuigen, ongefrankeerd gezonden worden.

DOOD VAN DEN BEROEMDEN LANDSCHAPSCHILDER HARPIGNIES. — De « Temps » bericht den dood van Henri Harpignies, de groote landschapschilder, gestorven den 28 Augustus te St-Privé (Yonne). Harpignies was den 24 Juli 1819 te Valenciennes geboren. Hij laat een groot aantal schilderijen na, door nadruk gepopulariseerd: « de boorden van de Nantesche Sèvre te Clisson », de « Oude eik », de « Sprong van den Wolf », de « boorden van de Aumance », de « Weilanden uit het Bourbonsche ».

Men vindt in het Museum Luxembourg drie doeken van Harpignies: «Het Coliseum », de « Opkomst der Maan » en de « Vloed in Var ».

Een groot aantal andere doeken bevinden zich in de provincie-museums, voornamelijk te Orléans, Grenoble en Rijsel.

DE ENGELSCHEN EN DE DIENSTPLICHT. — Men heeft onlangs in de dagbladen kunnen lezen dat een groot aantal der voor den krijgsdienst ingeschrevene Engelschen zich ervan zoeken te ontdoen door tot allerlei uitvluchten hun toevlucht te nemen. Volgens de « Daily Mail » zijn de met het geneeskundig onderzoek der ingeschrevenen belaste artsen tot de ontdekking gekomen dat een groot aantal mannen van het Westelijk midden-distrikt van Londen aan hartstoornissen lijden. Daar hun zulks verdacht voorkwam werd een onderzoek geopend, hetwelk aan het licht bracht, dat in genoemd distrikt een bende « werkt » die op den morgen van den dag van onderzoek, den mannen een geneesmiddeltje aan de hand doet, hetwelk tijdelijk de werking van het hart aandoet.

Nog de in-uitzicht-gestelde Verklaring

In aansluiting met een over dit onderwerp in een vorig nummer verschenen artikel, drukken wij hieronder een stukje af, onder vorm van brief gepubliceerd in de *N. R. C.* van 5 dezer (ochtendblad). Deze brief bevat in hoofdzaak het volgende:

Dergelijke beloften (namelijk dat de Belgische regeering bereid zou zijn, onmiddellijk na het vredesherstel, het vraagstuk van de Vlaamsche Universiteit op te lossen) zijn aan de Vlamingen reeds zeer dikwijls gedaan: de flaminganten — alle flaminganten — zijn er slechts erg... bang voor.

Inderdaad, een regeeringsvoorstel ter inrichting van eenige Vlaamsche leergangen te Gent, dat in onze Kamers met geestdrift zou gestemd worden door de franskiljons en door de schare der tamme regeeringsgezinden, is de ergste slag die de beweging ter vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool zou kunnen treffen.

Alle goede flaminganten (prof. Mac Leod, Lod. De Raet, Frans Van Cauwelaert, prof. W. De Vreese, Hyp. Meert, Louis Franck, prof. Hoffmann, prof. Persijn, Kam. Huysmans, enz.) hebben dan ook meer dan eens, en op de meest plechtige wijze verklaard, dat de gedeeltelijke of zelfs algeheele verdubbeling der leergangen, door de Vlamingen nooit als een oplossing mocht aanvaard worden.

In Maart 1914 hebben de Vlaamsche studenten van Gent, in een ad hoc belegde vergadering, plechtig beloofd nooit met enkele Vlaamsche leergangen vrede te nemen, of zelfs maar die leergangen te willen volgen zoolang het princiep der algeheele vervlaamsching niet aanvaard was.

En in de *De Vlaamsche Hoogeschool,* orgaan der Hoogeschoolkommissie, lezen wij:

« Het belang van het Vlaamsche Volk als onderdeel van den Nederlandschen Stam, *met het oog op de handhaving van zijn zelfstandigheid, en het weren van de verbasterende invloeden, die als een kanker die zelfstandigheid ondermijnen,* wordt *alleen* gediend door de vervlaamsching der Hoogeschool van Gent. »

Nochtans, het regeeringsontwerp dat door het bericht wordt in uitzicht gesteld, is zeer waarschijnlijk (men zou wel mogen zeggen: is stellig) een ontwerp ter ontdubbeling van leergangen.

Inderdaad in Februari 1914 werd het ontwerp der hoogeschoolkommissie in de Kamerafdeelingen besproken. De premier de Broqueville heeft toen in de 1e afdeeling een dergelijke regeeringsoplossing aangekondigd; in het verslag der besprekingen lezen wij:

« M. de Broqueville verklaarde ten volle partijganger te zijn van het beginsel eener Vlaamsche Hoogeschool. De regeering was zinnens daarover zelf een ontwerp in te dienen, doch zij heeft er van afgezien uit hoffelijkheid jegens de onderteekenaars van het wetsvoorstel. *De regeering zou echter amendementen voorstellen, welke in hoofdzaak strekken zouden tot ontdubbeling der leergangen.* »

Minister Poullet ontwikkelde dezelfde ideeën in de tweede afdeeling.

Van de acht overige ministers waren er drie afwezig, (drie Walen: Hubert, Renkin, Berryer), twee, Carton de Wiart en Davignon, verklaarden zich tegen en drie, Seghers, Helleputte en van de Vyvere, voor het princiep der vervlaamsching; de laatste echter voegde er bij, dat hij de amendementen der regeering zou stemmen!

Sindsdien is Davignon's plaats door Baron Beyens ingenomen, en zijn er drie ministers van links genoemd: Hymans, Van der Velde en Goblet.

Van het standpunt dat Baron Beyens tegenover de Vlaamsche kwestie inneemt weten wij niets. Hymans echter heeft het noodig geoordeeld eenige maanden voor den oorlog alle Vlamingen uit te dagen, door op een vraag, die hem gesteld was, te antwoorden: « la flamandisation, jamais! » en Goblet en Van der Velde hebben bij de bespreking in de afdeeling zich tegen de vervlaamsching verklaard.

Wij weten dus wat wij van de huidige regeering kunnen verwachten.

Terecht stellen de Vlaamsche leiders dan ook geen vertrouwen in die regeering, waar het gaat om de oplossing der Vlaamsche zaak. Daarom ijveren de flaminganten voor het doen slagen der vervlaamsching in dezen tijd. Daarom hebben gezaghebbende leiders — bestuursleden van het A. N. V. als Hyp. Meert, Mr. Thelen, Dr. Rudelsheim, Dr. Douse: voormannen der Katholieke Vlamingen als Dr. Speleers, Prof. Persyn, Mr.

Dosfel; Vlaamsche geleerden als Dr. Bauwens, Dr. Jan Denuce, Prof. Bellefroid, etc. — hunne sympathie betuigd met die vervlaamsching. Daarom hebben tot hiertoe reeds meer dan twintig Vlamingen een professoraat aanvaard, waaronder er zijn wiens naam niet alleen in wetenschappelijke kringen goed klinkt, maar die ook groote socialen invloed hebben: zooals Dr. de Keersmaecker, Dr. Claus, Dr. J. de Decker, enz.

L. Picard.

Voordracht van Dokter A. Jacob in "De Werker"

De zaal was bomvol: de 200 zitplaatsen waren ingenomen, een groot aantal toehoorders stonden recht. Benevens het gewone publiek, dat regelmatig de lessen der Socialistische Volkshoogeschool bijwoont, waren dus vele belangstellenden, vele flaminganten aanwezig.

Gezel Rombaut opende de zitting, stelde den heer spreker voor en legde namens het komiteit van de S. V. H. Sch. een verklaring af, die hij wenschte in een eventueel persverslag te zien opgenomen worden.

Volgens deze verklaring had het komiteit deze voordracht geenszins ingericht met het doel de activistische opvattingen te verbreiden, maar wel om de leden van S. V. H. S. te laten inlichten over deze opvattingen door iemand, die op de hoogte is van de zaak.

Het zij ons vergund te doen opmerken dat een goed deel van de kommissie van de S. V. H. S. niet zóó passivistisch is aangelegd als deze verklaring wel zou kunnen doen vermoeden.

Verder verzocht Gezel Rombaut de aanwezigen zich wel te willen onthouden van elke manifestatie voor of tegen en deelde mee dat debat verboden was en dat het alleen toegestaan zou zijn vragen te stellen.

Thans was het woord aan den Heer Dr. Jacob, die na een woord van dank aan het komiteit van de S. V. H. S., dat hem in de gelegenheid gesteld had ook in dit midden de activistische zienswijze te komen uitleggen, met kracht en klem verklaarde, dat hij zich in zijn voordracht alle vrijheden zou veroorloven binnen de grenzen van zijn geweten, dat hij niet toeliet, dat een kring zich sluiten zou om zijn gedachten en dat het, als altijd bij een voordracht, aan de aanwezigen zou veroorloofd zijn, na toegeluisterd te hebben, gedachten te wisselen.

De eerste vraag die men zich in een sociaal-democratisch midden stellen moet, zegt de heer spreker, is deze: Welke verhouding bestaat er tusschen socialisme en flamingantisme? Daar die vraag eerlang in een voordracht door een der partijleden zal behandeld worden, meent spreker daarover niet veel te moeten zeggen. (We hebben later vernomen dat deze voordracht is uitgesteld, om reden van ziekte van dit partijlid.)

De socialistische partij bevindt zich in een nieuwe wordingstoestand en we kunnen ons niet voorstellen welke de ontwikkeling zal zijn. Het beginsel van het socialisme blijft bestaan, maar het zal zich ontwikkelen onder den invloed van de huidige gebeurtenissen.

De vraag naar de verhouding van het socialisme tot het streven naar autonomie der volkeren, dus ook tot het streven van het Vlaamsche volk, werd meermalen acuut gesteld in de laatste decenniën. In Oostenrijk kwam de sociaal-demokratie meermalen in konflikt met de eischen gesteld door de verschillende volkeren. Die volksbeweging, inzonderheid die der Tcheken, was meermalen in Oostenrijk een rem voor den vooruitgang der sociaal-demokratische partij. Er zal dus moeten getracht worden de uiteenloopende krachten te concentreeren op het algemeene doel: het aanschaffen van volks-autonomie, dat is het wekken van alle levenskrachten en het weren van ongezonde toestanden. Otto Bauer stelt zich den toekomststaat voor als een mozaïek van volksstammen. Dr. Anton Pannekoek verwacht van den socialistischen Staat een niveleering van de verschillen tusschen de volkeren. Hij acht het streven naar autonomie in de huidige omstandigheden gerechtvaardigd, maar is van meening, dat het nadien overbodig zal zijn. Voor ons is het voldoende dat beiden het recht op streven naar autonomie erkennen.

De verschillende socialistische kongressen legden betrekkelijk dit punt even gunstige resolutie neer. Ook te Gent sprak dergelijk kongres zich uit voor volkomen gelijkheid der beide landstalen in België en verklaarde dat het een sociaal-demokratisch belang is den taalstrijd zoo spoedig mogelijk uit den weg te ruimen om des te eer het doel van het socialisme te bereiken.

Het Nationaal Bestand (Godsvrede) in Augustus 1914 uitgeroepen, werd het eerst verbroken door de Franschgezinden, die verklaarden dat België na den oorlog Latijnsch zou zijn, wat de vernietiging van Vlaamsch element beteekent.

Het recht van bestaan voor de Vlaamsche zaak is nochtans de konsekwentie van de Belgische zaak in dezen oorlog.

Inderdaad hebben de leiders van de Belgische zaak steeds verkondigd: « De Belgische strijd is een strijd voor het recht op bestaan der kleine volkeren », en « Een volk wordt bepaald door taal en stam. » Ook het Vlaamsche volk heeft dus recht op bestaan en zelfbestuur en de erkenning van die konskwentie zou de waarborg zijn, voor Walen en Vlamingen, voor het behoud van al onze kultuurwaarden binnen onze grenzen.

Hoe hield zich de Belgische Regeering tegenover de Vlaamsche konsekwentie. Rusland gaf in dezen tijd zelfregeering aan Polen, de Belgische regeering ontkende de Vlaamsche aktie en stelde er zich vijandig tegenover: De Leiders der « Vlaamsche Stem » werden afgesteld, niet omdat het een staatsambtenaar niet toegelaten is zich in politiek te mengen, dus niet om administratieve maar om ideeële redenen.

De Vlamingen moesten wachten, vertrouwen stellen in de regeering en in de maatregelen die het parlement nemen zal als het terug in het land zal gekeerd zijn.

Dr Jacob gaat na wat we te verwachten hebben van de regeeringspersonen en toont aan, zich steunende op hunne uitlatingen, dat het weinig goeds zal zijn. Hij raakt ook aan, de annexionistische kampanje door officieuze bladen gevoerd: de Belgische Regeering, die zegde te strijden voor de kleine naties, is het spoor bijster geraakt, is toekomstdroomen gaan koesteren, die niet anders kunnen tengevolge hebben dan nieuwe twisten en nieuwe oorlogen.

De laatste vijandige daad van de Belgische Regeering is het afschrappen van de lijst der Leopoldsorde van de drie waardigheidsbekleeders der Vlaamsche Hoogeschool, de professoren H. Hoffmann, E. Haeren en E. Lahousse. Hoogeschoolleeraren kunnen niet afgesteld worden en daar broodroof niet kon gepleegd worden vond men er wat anders op.

Ook de Waalsche Gedachte herleeft, en in verschillende Waalsche bladen werd door vooraanstaanden onbewimpeld de wensch voor Bestuurlijke Scheiding uitgesproken.

Het eerste bezwaar dat de passivisten maken tegen de Vlaamsche beweging in dezen tijd steunt op « eergevoel ». Is het toegelaten, nu het land door den vijand bezet is, op te treden tegen de regeering? Een tegenvraag die de Rede dwingt te stellen geeft het antwoord. Indien de Belgische Regeering strijdt voor de kleine volkeren is ze dan niet verplicht zich konsekwent te toonen en aan de Vlaamsche meerderheid in het land, de rechten toe te kennen, die de Waalsche minderheid sedert 1830 geniet? Logisch te zijn kan niet oneerlijk zijn. De Natuur maakte ons tot Vlamingen en het is onze plicht op te komen voor de rechten van ons Vlaamsche Volk. Erkend moet worden dat alle daden in die richting zijn, echt Belgische daden, want het Belgisch belang is een samenstelling van een Waalsch en een Vlaamsch belang. Alle verantwoordelijkheid rust op hen, die niet wilden uit hun stelling de konsekwentie aanvaarden, die er noodzakelijk voor Vlaanderen uit moest getrokken worden.

Het Passivisme maakt een Staatsrechtelijk bezwaar: « Zoolang het Parlement niet vergaderen kan, kan de Regeering zich over de Vlaamsche kwestie niet uitspreken. »

Maar dan zijn alle daden der Regeering ongrondwettelijk, 1°) omdat zij buiten het land verblijft en 2°) omdat geen parlement er de onmisbare sanktie aan geven kan. De Regeering moest luisteren naar de stemmen, die in Vlaanderen opgaan en een alleszins geruststellende verklaring afleggen betrekkelijk de Vlaamsche kwestie.

De geschiedenis leert ons, dat het « zwijgen » der Vlaamschgezinden van 1830 tot 1839, hun « patriotisme » van 1839 en 1848 steeds « onbeloond » gebleven zijn omdat zij de staatsmacht tegen zich hadden. Het is dus onze plicht gebruik te maken van het historisch oogenblik dat we beleven, om voor Vlaanderen de natuurlijke rechten te eischen, die het in zijn politiek staatsverband België verloor.

Om de « Harmonie De Werker » toe te laten hare wekelijksche repetitie op tijd te kunnen aanvangen, werd de heer spreker er toe verplicht in een kwartier tijds punten IV en V van zijn syllabus af te handelen. Zulks wekte bij de meeste aanwezigen wel eenige verwondering daar het in « De Werker » niet de gewoonte is een voordrachtgever zoo scherp zijn tijd toe te meten.

Heer Dr Jacob wees er dus in enkele zinnen op, dat Federalisme een echt Belgisch begrip is, dat verdedigd werd van af het ontstaan van de Vlaamsche beweging, waarvan de Bestuurlijke Scheiding een uitvloeisel is. De beweging er voor groeit van dag tot dag aan, ook bij de Walen: Meer en meer ziet men in dat het oud-Belgische Unitarisme de Belgische splijtzwam is geweest en de oorzaak van de Vlaamsch-Waalsche tegenstelling in België. De Bestuurlijke Scheiding in België zou een stap zijn in de richting van het ideaal: de statenharmonie in Europa.

Uit al die feiten vloeit de Aktivistische politiek voort. Zij eischt dat de Belgische Regeering zich ten opzichte van de Vlaamsche beweging zou uitspreken. Zij staat of valt met dien eisch.

De spreker trekt thans het besluit dat we, kort en bondig uitgedrukt, lazen in de syllabus, overgedrukt in het nummer van gister.

Langdurige, luide toejuichingen breken thans los....

Gezel Rombaut bedankt den heer voordrachtgever voor zijn puike rede, het publiek voor zijn waardige houding en vraagt of iemand nog toelichtingen verlangt. Daar niemand er wenscht, wordt de zitting gesloten.

Hopen wij dat het kiemkrachtige, mild uitgestrooide zaad in goede aarde zal gevallen zijn!

S. S.

DE OORLOG

Officieele Legerberichten

VAN DUITSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Berlijn, Zondag 10 September. — Officieel:

De veldslag aan de Somme wordt na de strijdpauze van gisteren voortgezet. De Engelsche op 15 km. frontbreedte tusschen Thiepval en Combles uitgevoerde stoot werd door de standvastigheid van de onder het bevel van gen. Vrijheer v. Marschall en v. Kirchbach staande troepen gebroken. Bij Longueval en Ginchy zijn de gevechten op dichten afstand nog niet beëindigd. De Franschen werden in den sektor Barleux-Belloy door regimenten van gen. v. Quast bloedig teruggeslagen. Ten N.-W. van Chaulnes namen wij, tijdens de zuivering van enkele loopgravendeelen gevangenen en maakten 6 machinegeweren buit. Rechts van de Maas speelden zich nieuwe gevechten ten Z. van het Werk Thiaumont en ten O. van Fleury af. De binnengedrongen vijand werd door een tegenaanval teruggeworpen.

In den luchtstrijd verloren onze vijanden tijdens de laatste dagen respectievelijk aan de Somme 9, door ons afweervuur 3 vliegtuigen. Kapitein Boelke heeft het 22e vijandelijke vliegtuig neergeschoten.

Russisch gevechtsterrein

Berlijn, Zondag 10 September. — Officieel:

Afgezien van herhaalde vergeefsche Russische aanvallen tegen Beiersche troepen bij Stara Czerwiszeze aan de Stochod is de toestand van de zee tot aan de Karpathen onveranderd.

In de Karpathen zet de vijand zijne aanvallen voort. Ten W. van Schipoth heeft hij terrein gewonnen. Verder werd hij overal afgeslagen. Ten Z. van Dorna-Watra zijn Duitsche troepen met Roemeensche krachten in voeling gekomen.

Balkanfront

Berlijn, Zondag 10 September. — Officieel:

Silistria is gevallen. De bloedige verliezen van de Roemenen en Russen tijdens de laatste gevechten blijken zeer beduidend te zijn.

Aan het Macedonische front geen gebeurtenissen van beteekenis.

VAN OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Weenen, Zaterdag 9 September. — Officieel:

Front aartshertog Karel: Na verscheidene vergeefsche stormloopen van sterke vijandelijke strijdkrachten tegen de hoogten ten Oosten van het Cibo-dal, heeft de vijand zich van enkele gedeelten van dit vak meester gemaakt.

In de overige vakken van ons front in de Karpathen is het gisteren betrekkelijk rustig geweest.

In Oost-Galicië heeft de vijand ten Z.-O. en ten Zuiden van Brzezany gisteren andermaal getracht, door onze linies heen te breken. Hij is overal met zware verliezen afgeslagen. De dappere houding van de in deze streek strijdende Turksche troepen verdient allen lof.

In deze gevechten heeft de vijand 1000 man aan gevangenen en 5 machinegeweren verloren.

Front Leopold van Beieren: De toestand is onveranderd.

Italiaansch gevechtsterrein

Weenen, Zaterdag 9 September. — Officieel:

Het vijandelijk geschutvuur was gistermiddag op het front tusschen den Monte Santo en de zee heviger dan gewoonlijk.

Ook op het front in Tirol zijn verscheidene vakken vruchteloos door de Italianen beschoten.

Vijandelijke patroeljes en afdeelingen die op eenige punten trachtten op te rukken, zijn afgeslagen.

Een Italiaansch luchtschip heeft bij Nabresina bommen geworpen, die geen schade hebben gedaan.

Balkanfront

Weenen, Zaterdag 9 September. — Officieel:

Onveranderd.

Roemeensch gevechtsterrein

Weenen, Zaterdag 9 September. — Officieel:

In de Karpathen hebben onze troepen aan weerszijden van den weg Petrosény-Hatszeg den vijand tot 4 kilom. achter zijn oorspronkelijke stelling teruggeworpen. Een nieuwe, krachtige vijandelijke aanval tegen den rechtervleugel onzer troepen heeft er toe geleid, hen op hun vroegere stellingen terug te trekken.

Verscheidene pogingen van den vijand, om met infanterie en ruiterij naar de hoogten ten Westen van Czik Szareda door te dringen, zijn verijdeld.

Overigens is de toestand onveranderd.

VAN FRANSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Zaterdag 9 September. — Officieel bericht van hedenavond:

Levendige geschutstrijd aan de Somme. Een vijandelijke tegenaanval ten Noordwesten van Berny is met zware verliezen afgeslagen.

De Franschen hebben voorbij Douaumont een heel stelsel loopgraven stormenderhand genomen.

VAN ENGELSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Londen, Zaterdag 9 September. — Officieel bericht van vanmiddag:

Vannacht is een scherp gevecht van man tegen man geleverd in het Hoogebosch (Foureaux-bosch), waar wij een schans hebben veroverd en 2 officieren en 17 Beiersche soldaten gevangen genomen. De vijand heeft zware verliezen geleden.

VAN RUSSISCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Petrograd, 9 September. — Officieel:

In de richting van Halicz hebben wij aan de rivier Narajowka een tegenaanval van Duitschers en Turken door ons vuur verijdeld. De verbitterde gevechten houden in dit vak aan.

In de Bosch-Karpathen hebben onze troepen ten Zuiden van Baranow een reeks hoogten vermeesterd, meer dan 500 man gevangen genomen, 5 machinegeweren, een bruikbare bergbatterij en verscheidene kanonnen, die den vijand in de ravijnen had geworpen, buitgemaakt.

VAN ITALIAANSCHE ZIJDE

Italiaansch gevechtsterrein

Rome, Zaterdag 9 September. — Officieel:

In de Vallarsa (Etsch) heeft een sterke vijandelijke afdeeling, na hevige vuurvoorbereiding, eergisteravond onze stellingen tusschen den Monte Spin en den Monte Corno aangevallen. Zij slaagde erin, enkele onzer schansen binnen te dringen, doch door een krachtigen tegenaanval hebben wij het grootste deel hernomen, den vijand zware verliezen toegebracht en hem een 20-tal gevangenen afgenomen.

In het Tofana-gebied hebben wij een vijandelijken aanval tegen de stellingen eergisteren in het Travenanzes-dal door onze Alpini veroverd, afgeslagen.

Op de rest van het front de gebruikelijke wisseling van geschutvuur. De krijgsverrichtingen worden door slecht weer belemmerd.

Ons geschut heeft het station Santa Lucia de Tolmino, waar een zeer bedrijvig treinverkeer was waargenomen, beschoten.

In den afgeloopen nacht heeft een onzer luchtschepen onder ongunstige atmosferische omstandigheden 600 kgr. ontplofbare stoffen geworpen op spoorweggebouwen aan de lijn Duino-Triëst en ze vernield. Het luchtschip is onbeschadigd teruggekeerd.

TELEGRAMMEN

De crisis in Denemarken

Kopenhagen, 9 September. — Blijkens een mededeeling van het Ritzau-agentschap heeft geen der andere partijen zich met het voorstel van de konservatieve volkspartij vereenigd. 's Avonds zijn de onderhandelingen over de vorming van een colaitie-ministerie afgebroken. De eerstvolgende vergadering van het Folketing vindt Dinsdag plaats. Dan is de behandeling van de nieuwe grondwet in derde lezing aan de orde.

DE DEENSCHE NEUTRALITEIT

In het Folketing somde dezer dagen, gelijk men weet, de afgevaardigde Borgbjerg de Deensche bladen op, die onneutraal waren en voortdurend op Duitschland hakten. Hij noemde daarbij ook het « Kristeligt Dagblad », een orgaan van de Deensche orthodoxie. Men leest nu in de « Heraut »:

« In de Deensche bladen deed in den laatsten tijd een brief de ronde, welke van een stervenden Duitschen soldaat uit Noord-Sleeswijk heette afkomstig te zijn. Daarin wordt geschilderd, hoe hij op bevel van een officier in een huis moest dringen, om het geheele gezin, ouders, kind en grootvader, te dooden. De Deensche minister van justitie liet de zaak onderzoeken. Toen kwam aan het licht, dat deze zoogenaamde brief zijn oorsprong vond in het Paaschnummer van het blad «Kristeligt Dagblad», waarin eene vertelling voorkomt onder het opschrift « Het Zwaarste ». In dit verhaal, in den vorm van eene novelle gegoten, worden eenige Duitsche soldaten uit Noord-Sleeswijk sprekende ingevoerd, die elkander vertellen, wat voor ieder hunner het zwaarste gedurende den oorlog geweest was. Het werd door het onderzoek van den minister vastgesteld, dat de schrijver van het verhaal de predikant Madsen uit Freuensböge bij Odense is, een opwekkingsprediker en schrijver van dichterlijke stukken in Denemarken. Deze verklaarde in een verhoor, door de politie hem afgenomen, dat het geheele verhaal van het begin tot het einde verdicht was. Ofschoon de vorm van de vertelling, gelijk zij in het « Kristeligt Dagblad » gedrukt werd, het voor den lezer duidelijk maakte, dat zij verdicht was, werd zij desniettemin door onderscheidene bladen in een vorm overgenomen, die bij de lezers den indruk moest geven, dat het geschilderde voorval werkelijk aldus had plaats gehad. »

Velerlei

bond tot bestrijding van den dienstplicht in Engeland zijn den 17en Juli veroordeeld tot £ 100 boete elk of twee maanden gevangenisstraf wegens de uitgave van een pamflet « Herroep de Wet! » Drie hunner zijn Woensdag vrijgelaten.

—— De « Zürcher Post » verneemt, dat de overeenkomst tusschen Duitschland en Zwitserland over den goederenruil thans beklonken is. De Bondsraad zal het ontwerp in zijn eerstvolgende vergadering goedkeuren. De onderteekening geschiedt vermoedelijk reeds de volgende week.

—— De « Secolo » deelt mede, dat de aardappeloogst in Italië, volgens voorzichtige schatting, 25 procent beneden normaal zal blijven.

—— Naar men in een Noorsch blad leest is het een tamelijk groot aantal Russische krijgsgevangenen — meest allen Oostenrijkers — die in het hooge Noordwesten van Rusland aan den spoorweg te werk waren gezet, gelukt over de Noorsche of de Zweedsche grens te ontkomen. In den laatsten tijd echter is de bewaking van de grens aan Russischen kant verscherpt.

—— Volgens mededeeling van het Nederlandsche ministerie van buitenlandsche zaken, heeft de Russische regeering bekend gemaakt, dat een mijnveld gelegd is in het watergebied beoosten de Zweedsche territoriale grens (3 z.m. van den wal af), tusschen de parallellen van 59° 52' en 59° 49' N.b.

In verband hiermede is de scheepvaart in dit gedeelte van de Oostzee sinds 31 Augustus jl. verboden. De Russische regeering aanvaardt geenerlei aansprakelijkheid voor ongevallen, welke schepen in bedoeld gebied mochten overkomen.

—— De talrijke ratten in de Fransche loopgraven, schrijft het N. T. v. G., vormen een grooten last en misschien ook een gevaar voor de soldaten. Eerst trachtte men ze te bestrijden met het « virus Danysz », den bacillus typhi murium, maar het is niet zeker, dat deze onschadelijk is voor den mensch. Daarom wordt thans gebruik gemaakt van scillitine, een extract van zeeajuin en ook van daartoe afgerichte honden. Op deze wijze zijn in vier maanden tijds reeds ongeveer 50,000 ratten vernietigd.

—— Een medische medewerker vertelt in de « Daily Mail » van een nieuw soort wondverband met behulp van celluoïdplaatjes, dat in de Londensche hospitalen thans algemeen gebruikt wordt. Het middel om de pijn te verzachten is zeer eenvoudig. Het bestaat uit een dun doorboord plaatje celluloïd, dat op de bloote wond wordt gelegd, voor zij verder wordt verbonden. Het resultaat is, dat bij de behandeling van de wond het verbandmateriaal niet behoeft losgetrokken te worden, wat dikwijls uiterst pijnlijk is, maar dat dit gemakkelijk en zonder pijn kan weggenomen worden. Het plaatje celluloïd, dat eigenlijk meer gaten dan materiaal bevat, wordt eerst zacht en vormbaar gemaakt door het in een bad van 20 pct. carboloplossing te weeken en vervolgens met een zwakke zoutoplossing af te wasschen. Het wordt daarna dadelijk op de open, granuleerende wondvlakte gelegd. Dun verbandlinnen, dat in een gewone 5 pct. oplossing van keukenzout in gesteriliseerd water gedrenkt is, wordt dan over het plaatje gelegd en daaroverheen komt een stevig vast verband. Dank zij het celluloïd kan dit verband stijver gelegd worden dan het vroegere.

Buitenland

UIT ENGELAND

Frederick Andrew, oudste firmant in een advokatenfirma te Lincoln (Engeland), heeft 2 1/2 millioen gulden nagelaten voor een tehuis en herstellingsoord voor dames van opvoeding die ziek en behoeftig zijn.

UIT DENEMARKEN

De onderhandelingen in zake de Antillen zijn wel weer afgebroken, maar het is nog de moeite waard het voorstel van de konservatieven weer te geven. Het hield in: vorming van een verzamelingsministerie; benoeming van een parlementaire kommissie uit beide Tings ter onderzoek van het vraagstuk van den verkoop; na haar rapport volksstemming over den verkoop; is de meerderheid er tegen, dan wordt aan Amerika meegedeeld, dat de verkoop niet kan doorgaan; is de meerderheid er voor, dan beslist nog de Rijksdag in vrijheid.

UIT DE VEREENIGDE STATEN

Het Kongres te Washington heeft door amendeering van de — inmiddels aangenomen — douanewetgeving, den President verstrekkende bevoegdheden verleend om, indien deze het noodig mocht oordeelen, maatregelen van vergelding te nemen tegenover de entente-mogendheden, indien deze voortgaan met het schenden van de vrijheid van handel en scheepvaart der Ver. Staten met andere neutrale mogendheden.

Nog voor de geamendeerde douanewetgeving werd aangenomen, heeft de secretaris van Staat, Lansing, zich daarover uitgesproken. Hij zeide dat de hulpmiddelen der diplomatie nog niet waren uitgeput, en dat de president geen gebruik zou maken van de hem toegekende bevoegdheden, tenzij de onderhandelingen op het doode punt zouden komen.

Voorts zeide Lansing, dat het departement van Staat uitdrukkelijk zijn goedkeuring had gehecht aan den maatregel om uitklaringsbrieven uit Amerikaansche havens te onthouden aan al zulke schepen, als die zouden weigeren Amerikaansche goederen over te brengen tenzij op grond van gebrek aan laadruimte.

Wat de overige vergeldingsmaatregelen betrof, ook daarmee kon men zich aan het departement van Staat vereenigen, al was dit niet formeel te kennen gegeven.

UIT ZWEDEN

Stockholm, 9 September. — De uitvoer van alle soorten van visch is met ingang van heden verboden.

HET NEDERLANDSCHE LEGER

Den Haag, 9 September. — Onder-officieren en manschappen van den landstorm, lichting 1916-B, bekomen op 29 September verlof.

Binnenland

UIT GENT

Belangrijke diefstal. — Voor een viertal weken poogde men 's nachts binnen te dringen in het hulphuis van het « Volksbelang », gelegen Fenixstraat, 80, maar de dieven waren er niet in gelukt. Nu, in den nacht van Vrijdag op Zaterdag zijn, waarschijnlijk dezelfde gasten teruggekeerd en, door middel van een breekijzer, gelukten zij erin de voordeur open te breken. Daar het magazijn des nachts niet bewaakt wordt, hadden de schurken het zeer gemakkelijk en maakten zich meester van een groote hoeveelheid koopwaren, waaronder: veel toiletzeep (marken Fason crême Venus, Fotpaardjes, Cocos rozenzeep, London zeep 33, Fason Musc., Paul Schollers Tanger, Prima karnemelk zeep, Finest Flower glycerine soap, Savon des bergères); stuk Vichy voor voorschooten, wit breikatoen, sponsen van verschillende prijzen, chicorei (merk »Volksbelang«), witte peper, een vat echte bruine zeep en eene som van 220 frank, meest papieren geld.

Toen de schurken dachten genoeg koopwaren te hebben verzameld, braken zij een venster open uitgevende op een beluik nevens het magazijn gelegen (cité Vereruysse), en vertrokken langs daar.

De heer politiekommissaris De Ploey heeft aanstonds een onderzoek ingesteld.

Hoe schaamteloos! — Wij lezen in « Vooruit »:

Een rondleurder verkocht Donderdag op de Wijk St-Jozef pakjes plaaster voor waschpoeder. Daar men maar alle twee maanden bruine zeep bekomt om eens de handen te wasschen, had hij nogal spoedig eenige pakjes verkocht.

Maar van zoo gauw de vrouwen ondervonden hadden dat men hun plaaster verkocht had vlogen zij er naartoe als bezeten, en haastig moest hij de centen teruggeven of zij zouden zeker wel zijn haar gekamd hebben!

Hulp aan behoeftige werkloozen. — De 30e betaling voor hulp aan werkloozen zal geschieden op Woensdag en Donderdag 13 en 14 September aanstaande, voor het tijdstip van 28 Augustus tot 9 September. Ingevolge kunnen de personen die ingeschreven zijn na 2 September nog niet in aanmerking komen. De klachten zullen opgeschreven worden Donderdag namiddag 14 September, in het lokaal « Willem Tell », Bagattenstraat, 33, van 3 tot 6 uur. Het publiek wordt dringend verzocht zijne klachten in te dienen op vastgestelde dagen.

Levensmiddelen. — Het Hulp- en Voedingskomiteit, zal in de week van 11 tot 16 September in zijne magazijnen de volgende waren te koop stellen:

Voor allen: Rijst, tegen 0,66 fr.; rantsoen 250 grammen per persoon; zout, tegen 0,10 fr., zonder rantsoen.

Voor de eerste helft der nummers: Smout tegen 2,30 fr.; rantsoen 250 gram per persoon.

Voor de tweede helft der nummers: Gebrande tarwe tegen 1,00 fr., rantsoen 250 gram per persoon.

Tengevolge van zekere misbruiken, begaan door personen onbekend aan het komiteit, brengt dit laatste ter kennis van het publiek, dat de opzichters van het Provinciaal Komiteit, groep Gent, alleen het recht hebben, de gezins- of bloemkaarten in te houden. Dezen zijn drager van een gele eenzelvigheidskaart, voorzien van een portret, geteekend door een Bestuurder en het zegel dragende van het Komiteit. Er wordt aan het publiek herinnerd dat al de gezinskaarten, waarop het getal personen niet met de werkelijkheid overeenkomt, ten spoedigste moeten gewijzigd worden, in het bureel n. 2, ter Lakenhalle. Een bijzondere dienst is ingericht om bedrog op te sporen. De personen welke hunne kaart niet laten in regel stellen, zijn blootgesteld ze gedurende een zekeren tijd ontnomen te worden of zelfs bepaald achter te zien houden voor poging van bedrog.

Mogen alleen op de gezinskaart vermeld worden, de personen onder een zelfde dak wonende.

Dienst van het wit brood. — Ten einde dezen dienst te regelen, zullen de kliënten voor het wit brood in het vervolg hun beurt om bediend te worden moeten afwachten, zoowel als de andere koopers der waren. Van 5 1/2 tot 6 ure en van 11 1/2 tot 's middags alleen zullen zij kunnen bediend worden vóór alle andere. De kliënten voor wit brood worden dus dringend verzocht zooveel mogelijk de twee halve uren te benuttigen welke hun voorbehouden zijn.

Onze Vlaamsche Verjaardagen

VOOR DE KOMENDE WEEK

Maandag

11 September 1898. — Te Lier wordt het praalgraf onthuld van Tony Bergmann, begaafden Vlaamschen schrijver.

Dinsdag

12 September 1827. — Geboorte van Fr. Van Duyselaer, medestichter en langjarig Bestuurder van het Nederlandsch Tooneel te Antwerpen, overleden 23 October 1914.

Woensdag

13 September 1897. — Te Antwerpen grijpen grootsche feestelijkheden plaats bij de verheffing van Benoit's Muziekschool tot Koninklijk Vlaamsch Konservatorium.

Donderdag

14 September 1863. — Onthulling te Gent van het standbeeld aan den volksvriend Jakob van Artevelde. Eerste uitvoering der beroemde gelegenheidskantate van Gevaert.

Vrijdag

15 September 1895. — Overlijden te Brussel van den gunstige bekenden dierenschilder Alfred Verwée; geboren 23 April 1838.

Zaterdag

16 September 1508. — Intrede te Antwerpen van Keizer Maximiliaan van Oostenrijk als voogd van den minderjarigen hertog Karel, later Keizer Karel.

Zondag

17 September 1804. — Geboorte te Dendermonde van den begaafden dichter Prudens Van Duyse; gestorven 13 November 1859.

UIT DEN AALSTERSCHEN OMTREK

Rond de aardappelplaag. — In de tegenwoordige omstandigheden heeft de aardappel eene nooit gekende « renommée » verworven in de voeding van den mensch. In 't verloopen jaar zijn er vele huisgezinnen geweest, zelfs rijke burgersgezinnen, welke deze spijs lang moesten missen en uit oorzake van het huidige alerongunstig weder vraagt elkeen zich angstig af: « Hoe zullen wij aan patatten komen en aan welke prijzen? »

In deze omstandigheden vinden wij het niet ongepast onze lezers eenige nuttige wenken te geven over het inoogsten en het bewaren der aardappelen.

Inoogsten: De aardappel welke als provisie moet dienen, mag maar ingeoogst worden als hij volkomen rijp is; 't is te zeggen als de pel er niet meer afglijdt. De aardappeloogst moet gebeuren bij droog weder. Men mag dus de aardappelen niet te laattijdig oogsten, want dan loopt men gevaar slecht, regenachtig weder te hebben, hetgeen nadeelig is aan de bewaring. Men zorge de aardappelen niet te kwetsen bij het uithakken, want een gekwetste aardappel bewaart niet.

Bewaring: Men beware de aardappelen in eene koele plaats: in den aardappelkelder of in een kuil gedekt met stroo en aarde.

De aardappel mag niet te dik liggen en men plaatse er takjes tusschen om den luchttrek te bevoordeeligen. Binst den winter moet men de aardappels bevrijden tegen den vorst door stalmest te leggen op de kuilen en tegen de buitenmuren der andere bewaarplaatsen. In het voorjaar moet men zorgen dat de aardappelen niet te warm liggen want dan kiemen zij geweldig en verliezen daardoor hun goede smaak.

Dieften te Aalst. — Ten nadeele van Camiel van Mol, Binnenstraat heeft men ongeveer 300 struiken aardappelen gestolen en van de landbouwer Herssens uit het gehucht « Schaerbeek » 800 struiken! Ten nadeele van Uyterhove Seraphien wonende Dendermondschen steenweg heeft voor 100 fr. onrijp ajuinzaad afgesneden. Hier schijnt eene laffe waakneming in 't spel te zijn.

Goed gevangen! — Voor een drietal weken had zekere Eugeen Van Mol, 28 jaar, Denderleeuw bewonende, beroep ingeslagen tegen eene veroordeeling tot 15 jaar dwangarbeid tegen hem uitgesproken door het Assisenhof van Oost-Vlaanderen voor zeer erge feiten. Van Mol was te Audenaerde opgesloten en moest dus per trein naar Gent overgebracht worden. Hij verklaarde naar den W. C. te moeten gaan, gaf een zijner bewakers een schrikkelijke vuistslag in volle aangezicht en verdween door het venster van het kabinet in het veld. Alle opzoekingen om den gevangene terug te vinden bleven vruchteloos, toen gister M. Asscherickx politie-kommissaris van Denderleeuw vernam dat Van Mol zich schuil hield in zijne woning. De plaatselijke politie omsingelde het huis en de kerel werd aangehouden en naar de Pupillenschool van Aalst overgebracht alwaar hij opgesloten werd. Onnoodig te zeggen dat die belangrijke aanhouding veel ophef maakte in de streek alwaar de kerel zeer gevreesd werd.

Nog eene reeks diefstallen in de stad. — In den bosch van P. Volckaert gelegen onder Dendermondschen steenweg zijn door een viertal kerels eene groote partij jonge boomen afgekapt en medegenomen. Men is op het spoor der daders.

— In den hof van M. E. Vandensteen op den Geeraardsbergschen steenweg werden een tiental jonge gasten door de veldpolitie betrapt, terwijl zij bezig waren een viertal boomen het fruit af te doen. Allen zijn gekend.

— Reeds tweemaal werd de deur van den ouderling Jozef De Vijlder, die in de Binnenstraat een klein winkelken houdt, opengebroken. Men stal er een ronde som in speciën, eene hoeveelheid sayette, kousen, enz., enz.

— De heer adjunkt-politiekommissaris Gits heeft in een huis der Twijnderstraat eene huiszoeking gedaan en aldaar ontdekt en aangeslagen, katoen en koorden ontvreemd ten nadeele eener groote firma van den Tragel.

Een toekomend eeuweling. — M. Jozef Lombaert een onzer achtbaarste medeburgers is verleden Zaterdag zijn honderste jaar ingetreden. De ouderling, een man van den ouden eed, werd te Overijsche geboren den 2 September 1817 en verkeert nog steeds in bloeiende gezondheid met zijne brave wederhelft in onze stad. Wij hopen met zijne talrijke vrienden, in volle vredeglans zijn schitterend honderdjarig jubelfeest weldra te mogen vieren.

Onrustwekkende verdwijning. — Het vijfjarig knaapje Alfons D'Haese, wonende Houtmarkt is sinds Zondag avond spoorloos verdwenen. Het kind was gekleed met grijze vest, wit en zwart ruiten-broek, lange zwarte kousen, zwarte schoenen en werd laatst gezien aan de Zeebergbrug.

UIT HET LUIKSCHE

(9 September)

Eene huide aan de Belgische pers. — Het scheidsgerecht van het kanton van Luik, onder voorzitterschap van den heer Hogge, plaatsvervangend vrederechter, heeft den 4n September uitspraak gedaan in het proces, ingespannen door den heer T..., tegen den heer T..., bestuurder van het « Journal de Liége » tot betaling van een som van 9000 frank, verschuldigd voor vervallen huur per vooruitbetaling van 1 October 1914 tot 1 October 1916. De verdediger bracht tegen dezen eisch in het midden: de waardevermindering van het verhuurde gebouw, ter oorzake van de ingestelde censuur opgelegd aan het uitgeven van kranten en bood aan 40% der gevorderde huur te betalen tot aan het weder in voege komen van zijn nijverheid en handel.

Eén der overwegingen van het vonnis oordeelt als volgt over deze aanspraak:

« Gezien overigens dat de instelling der censuur niet bij voortduring het uitgeven van dagbladen verhindert; dat er, indien het tot het voornaamste en hoogste streven van een dagblad behoort, de nationale aspiraties aan te kweeken en aan te moedigen, hetgeen de tegenwoordige uit den oorlog geboren toestand, verhindert, toch in alle geval, voor de pers, een vrij groot arbeidsveld bestaat, op ekonomisch terrein inzonderheid; dat de gewone bedrijven van het burgerlijk leven, alsook de letterkundige rubrieken, gelijk de ekonomische moeilijkheden van de tegenwoordige tijden, zoo ook de groote misbruiken, welke voortin ons land te heerschen wat betreft de bevoorrading en de voeding onzer bevolking, aan een krant genoeg lezers kunnen bezorgen ter uitoefening van haar bedrijf; dat er overigens nieuwe organen opgericht zijn, welke tusschen de Belgische bevolking klanten in grooten getale zoowel voor de publiciteit als voor de abonnementen en den verkoop per nummer gevonden hebben; dat het insgelijks telkens voorkomt, dat vroegere dagbladen weer opnieuw verschijnen, zooals te Gent: « Le Bien Public », « Le Journal de Gand », en « Vooruit »; te Namen: « L'Ami de l'Ordre », enz.; dat er niet mag vergeten worden dat onlangs in een persproces, het Openbaar Ministerie te Charleroi, geoordeeld heeft, dat de tegenwoordige pers haar reden van bestaan had, dat zij veel diensten bewezen heeft, en er nog kan bewijzen; dat zij beschikken kan over een vrijheid, welke wij nog grooter zouden wenschen; dat zij hare lezers moet steunen in het verdragen der pijnlijke gebeurtenissen welke wij beleven, dat de houding van verdediger voortkomt uit gevoelens, welke hem persoonlijk zijn en waarvoor de verhuurder niet verantwoordelijk te stellen is, veroordeelt verdediger, de gevorderde 9000 frank te betalen. »

UIT TIENEN

Stadsbelastingen

Vóór mij liggen een paar belastingsbrieven van 't stadhuis en 'n briefje van den dienst der waterleiding, alles is in 't Fransch! Op het laatste briefje, alleen Fransch, de eerste brieven zijn tweetalig, maar... in 't Fransch ingevuld...

Men krijgt reeds een recht aardig gevoel wanneer men nu in oorlogstijden, als de centjes zoo goed te gebruiken zijn, zich verplicht ziet een mooien pot naar die heerkens te dragen zonder dat men er iets van genoten heeft...; maar een nog aardiger gevoel geeft het als men zoo'n brief tehuis krijgt in een vreemde taal geschreven, en als er bij de ontcijfering blijkt dat het is « om geld weg te werpen » in plaats van te ontvangen, zooals de man van wie de belastingsbrieven waren het dacht!

Het is wel om er razend bij te worden als men het nadenkt: uw mooie oordjes moeten afdoppen, en dat dan nog op bevel in 'n vreemde onverstaanbare taal!

Echt schandalig mag het echter genoemd worden, waar een burgemeester hierbij nog zonder blikken of blozen komt verklaren dat alles « tweetalig » is in Tienen.

Wat nu het briefje van den waterleidingsdienst betreft: hier is de Fransche invulling gewettigd doordien het gansch in 't Fransch gedrukt is... Weeral dus een leugen te meer die na den oorlog zal neerkomen op het hoofd van hem die er alle belang bij heeft de Vlamingen op zijn hand te houden.

Er staan ook eentalige Fransche standregelen op de veemarkt te lezen; de boerkens moeten maar zien dat ze er aan uit kunnen, mijnheer de gemeente-ontvanger verlangt van hen enkel centen, en zoo niet... dan zal het hun de politieman wel diets maken!

Ik heb ook opgemerkt dat door dienzelfden heer gemeente-ontvanger, de Vlaamsche plakbrieven met een Fransche kantteekening van zijn hand voorzien worden, of er dan ook fouten in zijn!

Dat alles moet zóó doorgaan in naam van de heilige tweetaligheid wier zeel op 't stadhuis zou moeten zijn, maar die eigentlijk gevestigd is in 't midden van de Klakmarkt tegen het gaanpad.

Wij eischen van den heer gemeenteontvanger geen voorrechten, alleen **gelijke rechten** zijn welkom, en geeft hij die niet naar behooren, dan behouden wij ons het recht voor, of te zeggen dat de heer Burgemeester nevens de waarheid is, oftewel van te zeggen dat de gemeenteonvanger en zijn trawanten hun plicht niet doen!

JAN MEI.

Nieuws uit Brussel

KUNST. — Een groep schilders richt een Salon in, ter zaal Æolian, 134, Koninklijke straat, dat zal open blijven tot Maandag 18 dezer; in de week van 3 tot 7, 's Zondags van 12 tot 7 ure.

— De nationale tentoonstelling in de zaal Studio, waar de werken zijn uitgestald van schilders en beeldhouwers, die aan 't front staan, behaalt een ruimen bijval. Deze week kwam Z. E. de minister van Amerika, vergezeld van Mev. Brand-Whitlock, er een bezoek brengen. Zij die dit Salon nog niet zagen, moeten niet langer meer wachten, want op 17 dezer wordt onherroepelijk gesloten.

SPEELGOED. — We hebben eergisteren een bezoek gebracht aan den winkel der Magdalenastraat, waar het speelgoed verkocht wordt, door de verminkte soldaten gemaakt. Rechtuit gezegd, het is waarlijk de moeite waard er eens een oogenblik bij stil te blijven. Onze jongens hebben werkelijk een nieuwe nijverheid in 't leven geroepen, namelijk het Belgisch speelgoed. Vroeger hing ons land heelemaal af van den vreemde voor wat het speelgoed betreft en het was bijzonder van Parijs dat al onze poppen, onze soldatendoozen en meer dergelijke werden ingevoerd. Thans echter is dit zoo niet meer, en 't is oprecht aardig om zien hoe eigenaardig, hoe « van ons » al het door de verminkten voortgebracht is! Landelijke hoefjes, eene gothische kerk met vrouwtjes in een Brugsche kapmantel gehuld, en meer ander speelgoed met echt lokale kleur, bewijzen dat er hier eene nieuwe nijverheid groeit en bloeit welke juist geschikt is om onze ongelukkige verminkten toe te laten zich nog nuttig te maken en door de wereld te komen zonder van iemand af te hangen.

In den winkel der Magdalenastraat zien wij echter alleen het werk door onze Brusselsche verminkten gemaakt. Doch men verwees er ons naar de tijdelijke tentoonstelling van het speelgoed, op de Louizalaan, 9, waar ook de voortbrengst te zien is van de Leuvensche en de Luiksche werkhuizen. Terwijl de Brusselsche verminkten enkel houten speelgoed maken is in die twee voornoemde steden eene nijverheid ontstaan voor het maken van loden soldaatjes, dieren in stof, doozen voor huisjesbouwen, poppen en andere spelen.

Daar deze nieuwe nijverheid in vollen bloei is en een groote uitbreiding kan krijgen na den oorlog, is het intiatief der nijveraars die ze in 't leven riepen ten zeerste te prijzen. De tentoonstelling der Louizalaan wordt gehouden om hen aan te moedigen en verdient ten volle een bezoek, temeer daar de opbrengst van het inkomgeld (10 centiem) dient om aan de kinderen onzer soldaten een Sint-Niklaasgeschenk te geven.

Kunstnieuws

TOONEEL

Koninklijke Nederl. Schouwburg. — Nog enkele dagen scheiden ons van de opening van den Kon. Ned. Schouwburg, en reeds komen de aanvragen voor plaatsen in menigte toe.

Alles laat voorzien dat de eerste opvoering van « Parisina » een buitengewoon talrijk publiek zal doen toestroomen.

We kunnen gerust zeggen dat dit publiek niet zal teleurgesteld worden. De opvoering van « Parisina » zal, als uiting van Vlaamsche Kunst, stellig merkwaardig wezen. Het romantische drama, dat Frans Gittens putte uit de geschiedenis van Ferrara, en waar hij de dichterlijke figuur van Rangoni tusschenvlocht, werd door Edward Keurvels onderlijnd, geïllustreerd met eene prachtige muziek, die tellen mag tusschen het beste wat onze toonkunst tot hiertoe heeft voortgebracht.

Het Bestuur heeft een volledig symfonisch orkest ten dienste gesteld van het werk, en kapelmeester Karel Candael zorgt voor eene degelijke muziekale instudeering van de uiterst moeilijke partitie. Voor passende decors en kostumen is eveneense gezorgd, en de uitbeelding der rollen, toevertrouwd aan artisten als damen H. Bertrijn-de Dapper, Ch. Noterman, heeren Piet Janssens, L. Bertrijn, B. Ruysbroeck, G. Cauwenberg, zal merkwaardig wezen.

Het is nu elf jaar geleden dat « Parisina » nog gespeeld werd; de heropvoeringen van dit jaar zullen waarschijnlijk in niets moeten onderdoen voor die van vroeger, zoo zij deze al niet overtreffen.

Wij hopen dat het publiek hen in dit werk steunen zal, en dat bij elke opvoering de zaal te klein moge wezen om de geestdriftige toeschouwers te bevatten.

De eerste opvoering van « Parisina » heeft plaats op Zaterdag 16 September; verder wordt het stuk nog gespeeld Zondag 17 September (ten 3 1/2 uur (Torenuur), in dagvertooning, en ten 8 uur (Torenuur) 's avonds); verder op Maandag 18 en Donderdag 21 September, telkens ten 8 uur 's avonds (Torenuur).

Om te voldoen aan menigvuldige aanvragen heeft het Bestuur besloten onpersoonlijke Zaterdag-abonnementen in te richten, die aan het locatie-bureel te verkrijgen zijn, aan de volgende prijzen: orkestzetel, benedenlogie, balkonzetel: 60 fr.; logie 1ste rang, amphitheater, parketzetel, 45 fr.; parket, gaanderij 2de rang, middenlogie 2de rang: 40 fr.; parterre, zijloge 2de rang: 25 fr.; derde rang: 15 fr.; vierde rang: 9 fr.

Dat onze lezers niet verzuimen bij tijds hunne plaatsen te bespreken: dit zal het voorzichtigste zijn.

Stadsnieuws

Nieuwe leergangen worden gevormd, zoowel in de week als Zondags 's morgens, voor boekhouden, snel- en machienschrift, in **Ecole Speciale, Hopland, 19, 15** fr. voor eenen volledigen leergang welke 4 maanden duren zal. Inlichtingen kosteoos Hopand, 19. 1921

Rijwieldief. — Ten nadeele van den heer Hendrik Torfs; wonende Van Helmontstraat, werd gisteren een rijwiel ter waarde van 160 fr. door onbekende schelmen gestolen, toen de eigenaar even was afgestapt in eene herberg der Carnotstraat en zijn fiets onbewaakt had achtergelaten. De daders worden ijverig opgezocht.

Lieftallige vrijer. — De genaamde Karel B..., en het negentienjarig meisje Jeanne C..., waren sinds eenigen tijd met elkaar in kennis geraakt en woonden onder één dak in een straatje nabij den Oever. 't Gebeurde echter nogal dikwijls dat er ruzie in 't jong huishouden kwam en Karel B..., stelde zich dan telkens aan als een wildeman. Eergisteren begon 't zelfde spel en de rare quasi-echtgenoot vond er niets beters op dan zijn kwaarttrouwboek een paar blauwe kijkers toe te dienen, met de vuisten op het arme kind neer te mokeren en het voorwerp zijner liefde met de haren van den eenen hoek der kamer naar den anderen te trekken. De geburen die echter op vinkenslag zaten, vonden dat echter maar flauw en gingen de politie verwittigen, die K. B..., mee « nor den broo » nam, onder geweven van zijn liefje, die smeekte hem toch maar niet op te sluiten. Dat noem ik liefde!

Konijnenfokkerij en openbare gezondheid. — Nu er toch zoo machtig veel in onze stad gefokt wordt — de eene houdt er konijnen, de andere kiekens op na — ware het alleszins wenschelijk dat wat meer de openbare gezondheid in 't oog werd gehouden, vooral in de dichtbevolkte kwartieren onzer stad, waar dergelijk stieltje onder alle opzichten weinig voordeelig moet zijn voor zuiverheid van lucht, enz.

Strenge maatregelen zouden desaangaande moeten getroffen worden.

Op het Conscienceplein. — Vóór enkele weken stelden wij met genoegen vast dat bijna heel de helft van het Congoleesch dorp waarin men het Conscienceplein had herschapen verdwenen was. Wij juichten echter wat voorbarig: De andere helft staat er nu nog altijd en men denkt er maar niet aan dien boel op te ruimen. Voor wanneer? a.u.b.

Sluitingsuur. — De strengere maatregelen op het sluitingsuur laten zich reeds gevoelen. Gisteren nacht werd door onze politie, in samenwerking met de militaire overheid, een klopjacht ingericht in de Statiestraat en omliggende. Op een ommezien stond heel den omtrek vol verbruikers die werden buitengezet!

De Boterkwestie. — Niet alleen de koopers, maar ook de verkoopers van boter, beginnen klachten te laten hooren over den erbarmelijken toestand wat betreft de boterkwestie. Reeds eenige dagen is de bond der beroepsvereenigingen in werking getreden, 't is te zeggen om de hoogergemelde koopwaar onder de voortverkoopers te verdeelen.

Hetgeen te voorzien was is geschied. De heeren bestuursleden hebben zoo goed in hun voordel weten te werken, dat ze alle klanten tweemaal hebben kunnen bedienen, terwijl zij zelve nog maar steeds het briefje « Hier schrijft men in voor boter » blijven uithangen.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat de verkoopers die nog geen boter ontvingen en evenwel reeds langen tijd de lijsten hunner klanten inleverden, veel last beginnen te krijgen met deze laatsten, zoo dan niet ze verliezen. Wanneer zulks nog lang moet voortduren zit er voor de meeste boterhandelaars niets anders op dat hun tenten op te vouwen.

UIT BORGERHOUT. — Tentoonstelling van Vakteeken- en Schilderschool van St-Jan. — « It 's a long way... ». Jammer dat het zoo heel, heel ver is en dan zoo hoog gelegen en zoo zeer bezocht door kleine kleuters, die er veel leven en rumoer maken en den aandachtigen toeschouwer beletten alle aandacht te wijden aan de tentoongestelde werken. Wanneer wij de tentoonstelling bezochten, was er in het trapportaal en in de zaal zooveel lawaai dat « hooren en zien verging », naar de teekenende uitdrukking van een goed Vlaamsch spreekwoord.

Van den nood eene deugd makend, hebben we dan toch maar rondgeschouwd. Het zaaltje is allerliefst versierd met planten en met de borstbeelden van Z. M. de Koning en dat der Koningin, aan de wanden, op tafels en aan staanders zijn de werken der leerlingen aangebracht. Wij kunnen er de studie van het onderwijs nagaan vanaf de klas van lijnteekenen tot de olieverfschildering, langs hout- en marmerschildering, vakteekenen, teekenen naar plaaster, sieraadschildering en bouwkunde. De werken van de leerlingen getuigen van werkiever en ook van de zorgen door het onderwijzend personeel besteed aan de vakken, die moeten aangeleerd worden.

Wij kunnen niets dan lof zeggen over de wijze waarop het programma afgewerkt werd gedurende het schooljaar: de uitgestalde werken toonden aan dat zij het werk der leerlingen zijn, zooals deze ze hebben gemaakt, met hunne goede hoedanigheden en met hunne nog onvermijdelijke gebreken. Het doet den leeraars, de HH. Van de Wouwer, Plasmans, Verschueren, Sacré en Matthieu alle eer aan. Niets inderdaad ontstemd als eene school-tentoonstelling, waar meer het werk van de leerkrachten dan der leerlingen ten aanschouwe ligt. Omdat zulks hier het geval niet is, zeggen we openlijk onze tevredenheid.

Wij zagen er ook menig stielman, die met innig welbehagen en met groote belangstelling de werken nazag. Aan zijn goedkeurend woord — dat hij niet spaarde, — hechten wij de grootste waarde en we meenen dat zijn oordeel de beste lof is, zoo voor leeraars als voor leerlingen.

Mijnheer Jaak DE ROOY

Schatter bij het Hulpbureel (Noord) van den Berg van Barmhartigheid; Beheerder-Sekretaris der Samenwerkende maatschappij « Help U Zelve »; Voorzitter der 27ste afdeeling (Onderlingen Bijstand; Voorzitter van de Kies- en Propagandawerking Help U Zelve; vereerd met de Eereteekens van Onderlingen Bijstand en Samenwerking;

Echtgenoot van Mevrouw

Isabella DE BACKER

geboren te Antwerpen, op 8 Januari 1862, is aldaar overleden, op 9 September 1916.

Ued. wordt verzocht de burgerlijke begrafenis bij te wonen, welke zal plaats hebben op Dinsdag 12 September, te 4 u. namiddag (Torenuur).

Vereeniging ten sterfhuize, Kersbeekstraat, 9, te 3 1/2 uur.

De teraardebestelling zal plaats hebben op de stedelijke begraafplaats (Kiel).

Hij ruste zacht.

Antwerpen, 9 September 1916.

Edm. Bastiaens-Ruys, begraf., Vleminckxveld, 22. Telef. 2779. 1972

Talrijke burgerlijke Slachtoffers van Luchtaanvallen

Fransche Republiek Komen, 3 Oogst 1916.

Ministerie van Binnenlandsche Zaken

Bestuur der openbare Veiligheid

Kommissariaat van Politie te Komen (Noorden)

De politiekommissaris van Komen (Noorden) aan den heer plaatskommandant van Komen-Frankrijk.

Ik heb de eer u in dit verslag bekend te maken dat er, tengevolge van eene vlucht van een der oorlogvoerende vliegeniers over onze gemeente, omtrent een dozijn bommen zijn gevallen op het grondgebied der kommandanturen van Komen-Frankrijk. Deze projectielen hebben de volgende schade aangericht:

1. Eene bom op het huis n. 13 der rue Gambetta, bij de wed. Lemennu-Masson. Belangrijke stoffelijke schade.
2. Eene bom op het magazijn van vrouw Rosalie Corteguisse, rue de la Gare, n. 45. Schade.
3. Eene bom in den hof van M. Dehaene, rue de la République, n. 78. Schade.
4. Eene bom in het midden der rue Carnot, rechtover den hofmuur der nieuwe fabriek Ducarin. Schade.
5. Eene bom in de rue Madame, rechtov. n. 6.
6. Eene bom op het huis van med. Julie Villers, n. 12, rue Prate. Huis heel verwoest.
7. Eene bom op den hofmuur van wed. Galland, rue de la République. Schade.
8. Eene bom tusschen de huizen n. 43 en 45 der rue du Chemin de fer. N. 43 verwoest.
9. Eene bom op den achterkoer van het huis van M. Henri Bonte. Belangrijke schade.
10. Eene bom in de rue Sans-Pavé, rechtover het schutsel der hovingen.
11. Eene bom op het huis van M. Isidore Boscart, rue du Château, n. 19.

Buiten de stoffelijke schade hebben deze bommen ongelukkiglijk verscheidene burgerlijke personen verongelukt.

a) M. Henri Lemennu, oud 56 jaren, lintenwever, wonende in de rue Carnot, n. 3, is zwaar gewond aan de heup en aan het hoofd. Lemennu heeft drie zonen die aan het front zijn lnags den Franschen kant.

b) Vrouw Marei Bonduelle, geboren Deleu, oud 46 jaren, woonachtig in de verlengde rue du Château, n. 9, is door eene brok van eene bom die gevallen is voor het huis n. 7, gedood. Haar echtgenoot staat aan het front.

c) Het meisje Gabrielle Bonduelle, oud 14 jaren, is licht gekwetst aan den linkervoet. Zij is de dochter van de voornoemde.

d) Het meisje Helena Trache, oud 17 jaren, is licht gekwetst aan het linkerbeen.

Dit zijn voor den oogenblik de eenigste inlichtingen die de politie vernomen heeft.

De politiekommissaris.

Indruk bij de bevolking. — De burgemeester der stad Komen verklaart dat niemand onder zijne bestuurleden zich rekening kan geven van het bombardement dat door de vliegmachienen over de stad uitgevoerd is. Hij is de tolk der bevolking om te verklaren hoe pijnlijk de gevoelde indrukken der inwoners waren, zooveel te meer omdat niemand deze handelwijze kan uitleggen. Inderdaad, in de stad Komen bevinden er zich om zoo te zeggen geene soldaten meer. De woningen staan er gedeeltelijk ledig en de bommen of de obussen kunnen er slechts stoffelijke schade veroorzaken of burgerlijke personen dooden.

Ziedaar de algemeene indrukken, terwijl het verslag van den heer politiekommissaris de schade opgeeft met de namen der slachtoffers.

(get.) DUCARIN.

BELGISCH-KOMEN

Op 31 Oogst l.l., des voormiddags om 11.45 ure, wierpen twee vliegeniers der verbondenen 5 bommen over Belgisch-Komen neder. Daardoor werd de 11-jarige Alfons Warnez, woonachtig te Belgisch-Komen, in de Planitzstraat, n. 6, gedood. Een broeder van Alfons Warnez ging voor den oorlog dienst nemen in 't Fransch Vreemdenlegioen en drie neven van hem dienen in het Fransch leger.

MOESKROEN

Tengevolge van den aanval door vliegeniers der verbondenen, uitgevoerd op 3 September, werden de volgende burgerlijke personen gedood of verwond:

a) Gedood:

1. Ences Vaneeghem, gehuwd, 51 jaar oud.
2. Sophie Vaneeghem, ongehuwd, 26 j. oud.
3. Marcelle Lamarque, 2 jaar oud.
4. Emiel Corne, 2 jaar oud.

b) Gewond:

1. Bertha Malbrancke, ongehuwd, 24 jaar.
2. Jules Vaneeghem, 20 jaar oud.
3. Ernest Leconte, werkman, 54 jaar oud.
4. Vrouw Leconte, 43 jaar oud.
5. Dochter Marie Leconte, 7 jaar oud.
6. Zoon Henri Leconte, 7 jaar oud.

Ernest Leconte heeft een neef in het Belgisch leger, die zich op den oogenblik als krijgsgevangene bevindt in het kamp van Soltau-Bischaunen. Vrouw Leconte is eene Fransche. Twee harer broeders bevinden zich sedert de maand October 1914 als krijgsgevangenen in Havelberg. Drie andere harer broeders, alsook een harer neven, dienen in het Fransch leger.

LAATSTE UUR

VAN FRANSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Zondag 10 September. — Officieel:

Ten Z. van de Somme hebben de Duitschers tijdens den nacht meermaals sterke aanvallen uitgevoerd op verschillende punten van het Fransche front, tusschen Belloy-en-Santerre en Barleux. Hunne pogingen, gepaard gaande met gebruik van ontvlambare vloeistoffen, hebben aan de Duitschers aanvankelijk toegestaan voet te vatten in een der nieuwe Fransche stellingen. Een verwoede tegenaanval der Fransche troepen heeft hen terug in het bezit van het tijdelijk door de Duitschers bezette terrein gesteld. De Franschen hebben 4 machinegeweren genomen. Ten Z.-W. van Berny, ten O. van Dinécourt en ten Z. van Vermandovillers gaven de Duitsche aanvallen met handgranaten, gericht tegen de Fransche stellingen na verwoede beschieting, aanleiding tot levendige gevechten. De Duitschers werden op heel de linie in hun uitgangsstellingen teruggeworpen en leden verliezen. Op den rechteroever der Maas zijn, als gevolg van de gisteren door de Fransche ondernomen actie ten O. van Fleury, honderd nieuwe gevangenen in de handen der Franschen achtergebleven. Een aanval der Duitschers op de stellingen ten W. van de baan van het fort Vaux, werd door het sper- en machinegeweervuur verijdeld. Aan Eparges en het bosch van Parray hadden Duitsche overvallen geen resultaat.

SPORT

WINDHONDENKOERSEN

Kynodroom Muggenberg

Uitslag der koersen van 10 September 1916:
1ste koers: 1. Blanco; 2. Jim Corluth.
2de koers: 1. Jolly Girl; 2. Mlle Nitouche.
3de koers: 1. Liégeoise; 2. Forest.
4de koers: 1. Petit Rat; 2. Fleet Foot.
5de koers: 1. Galette; 2. Gay Boy.
6de koers: 1. Sando; 2. Napoléon.
7de koers: 1. Jan Breydel; 2. Blanco.
8ste koers: 1. Galette; 2. Fleet Lord.
9de koers: 1. Princesse; 2. Liégeoise.
10de koers: 1. Fleet Foot; 2. My Darling.
11de koers: 1. Blanche; 2. Petit Rat.
12de koers: 1. Petit Rat; 2. P. de Coninck.
13de koers: 1. Schols; 2. Flying Fox.

Kynodroom Elsdonck

Uitslag der koersen van 10 September 1916:
1ste koers: 1. Edison; 2. Highflyer.
2de koers: 1. Daisy en Frieda Cary.
3de koers: 1. Velocity; 2. Rita.
4de koers: 1. Selica Fort; 2. Casa Cara.
5de koers: 1. La Paix; 2. Highflyer.
6de koers: 1. Slow Girl; 2. Fantomas
7de koers: 1. Miss Hellyett; 2. Yvonne.
8ste koers: 1. Fisher; 2. Mirette.
9de koers: 1. La Fouscka; 2. Quo Vadis.
10de koers: 1. La Paix; 2. Rita.
11de koers: 1. Daisy; 2. Marquis.

Kynodrome Muggenberg, Bosselaerstraat, nabij DE BOERIN **DEURNE (Steenenbrug)** De trams 8, 9 en 10 leiden er naar toe.

Alle Zater-, Zon-, Maan-, Dins- en Donderdagen, om 4 toreuuur

GROOTE WINDHONDEN KOERSEN

1595

Officieele lijst der gesneuvelde Officieren en Soldaten van het Belgisch leger

DERDE LIJST

(Vervolg)

3431. Bral, René, 3e jag. te voet, gebor. te Beernem 21-8-1894, overl. te Cherbourg (Fr.) 11-2-1915.

58937. Branders, Frans-Jan, klas 1913, 1e karabin. 4/1, gebor. te Contich 22-11-1893, won. te Hemixem, overl. 24/26-10-1914 te Stuyvekenskerke.

54745. Brans, Jos.-Jan, klas 1908, 1e karabin. 1/1, gebor. 27-8-1888 te Genck, overl. te Stuyvekenskerke 22-10-1914.

Brasseur, Karel-Juul, vrijwill., 6e linie 2/1, gebor. te Seraing, overl. te Nieuwpoort 18-2-1915.

21893. Brauns, Cornelis, klas 1906, 14e linie 2/1, gebor. te Hasselt, overled. 12-9-1914 te Haecht.

Bréda, Eugeen, 7e linie 1/4, van Verviers, overl. te St-Joris 23-10-1914.

Breduc (zonder andere aanduidingen), overl. in gevangenschap (plaats en datum onbek.).

Brems, Calixte (zonder aanduiding van regiment), gebor. te Loxbergen 14-11-1893, overl. te Kales 4-2-1915, begr. te Kales-Noord.

Brenaerd, Pieter, 1e jag. te voet 1/3, gebor. 26-1-1888 te Schaarbeek, overl. te Kales 23-3-1915.

Breuer, Jan-André, 2e karab., gebor. te Luik 5-11-1890, wonende te Brussel, overl. 23-5-1915, begr. te Oostvleteren.

1053. Breulet, Anatole, bat. genie, 5e legerdiv., 1e komp., gebor. 18-9-1891 te Doornik, overl. te Wulpen 5-11-1915, begr. te Adinkerke.

Breuls, Jos., klas 1911, 14e linie 1/1, gebor. te Lanaeken 9-12-1891, overl. aan den IJzer 24-10-1914.

Briel, vestingartill., overl. 23-12-1914 te Gustrow (Duitschland).

56521. Bril, Albert-Florent, 11e linie, gebor. 9-2-1888 te St-Gillis, overl. 18-12-1914 te Gustrow (Duitschland).

Bril, Frans, 1e karabin. 4/1, wonende te Stabroeck, overl. in de ambulancie « Océan » te De Panne 25-4-1915, begr. te Adinkerke.

52438. Brisart, August, klas 1906, 8e linie 1/4, gebor. te Trazegnies 31-5-1884, overl. te Ramscapelle 11-6-1915, begrav..te Wulpen-bij-Nieuwpoort.

67324. Brisco, Denis, 6e reg. vest., gebor. te Grivegnée 26-12-1884, overl. in het krijgsgasthuis te Harderwijck (Holland) 28-5-1915.

60452. Brisy, Georges, serg., 11e linie 3/3, gebor. te Brussel 28-1-1893, wonende te Anderlecht, overl. te Haecht 12-9-1914.

513. Britte, Emiel, korpor., klas 1914, gren. 3/2, gebor. 18-2-1894 te Vivegnies, overl. te Steenstraete 22-4-1915, begr. op den linker oever van het IJzerkanaal te Ieperen (groepeering XIX).

58857. Broché, Jos.-Julien-Emiel, klas 1913, 2e karab. 3/2, gebor. te St-Amandsberg 23-9-1893, overl. 22-10-1914 te Veurne, aldaar begr., knil B.

Brodheoux, Emiel-Agénor-Jos., reserveluit., 12e linie, overl. te Pervyse 6-7-1915.

59949. Broekaert, Albert, vrijwill., 9e linie 3/1, gebor. te St-Gillis-bij-Brussel 16-4-1898, wonende te Brussel, Henegouwlaan, 184, overl. aan den IJzer 6-9-1915, begr. te Adinkerke.

(Wordt voortgezet.)

MIJNHEEREN!

Laat uwe Kostumen, Pardessus, Jaquetten, Broeken, Vestons, Handschoenen, Hoeden Kravatten, wasschen of verwen in de stoomverwerij

A. VAN WEEREN

93, Mechelsche Steenweg; Kunstlei, 38; Kasteelpleinstraat, 67; Vondelstraat, 9.

Tapijtklopperij en wasscherij. Rouwzwart in 12 uren. Zeer lage prijzen. 1105

INSTITUT RACHOR

Lge Nieuwstr., 10 (Beurs)

Bijzondere afdeeling voor Jongelieden en Jonge Juffers

STENO-DACTYLOGRAPHE BOEKHOUDEN LEVENDE TALEN

PREPAREZ-VOUS EN QUELQ. MOIS A L'EMPLOI DE COMPTABLE-STENO. DACTYLOGRAPHE LANGUES VIVANTES

Inscriptions ch. jour.

Lge rue Neuve, 10 (Bourse) 140

«IMPERIAL PUDDING»

50 kisten te koop (goud). Schrijv. A. S., bur. blad. 1970

Plaatst uwe aankondigingen in « Het Vlaamsche Nieuws », het best ingelicht en meest verspreid dagblad van België.

GEHEIME ZIEKTEN

WATERORGANEN

NIER-BLAAS

20 JAREN BIJVAL

De WITTE CAPSULEN van Dr. Davidson genezen radikaal zonder werkverletting, op allen ouderdom en bij beide geslachten, alle ziekten en inflammatiën der waterorganen, Blaas en Nieren, Pisbuisverengingen, Lendepijnen, steen, troebele-, pijnlijke of brandende waters, speen. Noch geene mislukking, zelfs bij de ouderlingen en in de ergste gevallen.

3.00 fr. de doos. Apotheken, 15 rue des Croissades, Brussel; De Beul, 31, Lange Nieuwstraat, en Breedenraedt, Chariottelei, 2, Antwerpen. 81

IS, HOPLAND

ECOLE SPECIALE

Levende Talen

5 Frs.

per maand 2 lessen per week

HUWELIJK

Dame, 39 jaar, alleen, net uiterl., kennende 5 talen, goede opvoeding, zorgvol genegen, in 't bezit van gde inboedel en eenig fortuin, gaarne buiten wonend, wenscht in kennis te komen met Heer v. gezetten leeftijd, ernstig, liefdevol, goede positie of klein fortuin. Schrijv. Postbus 212, Brussel-Centrum. 1933

BEENHOUWERIJ

zoekt Cutter- of Wolfmachien in gden staat te koopen per occasie. Schr. bur.blad C.B.A. 1968

TE HUREN

voor heer alleen, gemeub. slaapkamer, Appelmansstr., 33. 1858

VROUWEN

de remedie van Dokter CARLOS is, onfeilbaar tegen smarten, onregelmatige en moeilijke

MAANDSTONDEN

de doos 10 fr. 1/2 doos 5.50 fr.

— Bescheiden opzending tegen postbon —

a VOLKSAPOTHEEK

126, Brederodestraat, 126, ANTWERPEN

ZOUT

Beste Kwaliteiten: Fijn-fijn, Half-fijn, Grof, ook geraffineerd

IN GOEDE WITTE KATOENZAKKEN EN OF JUTEZAKKEN VAN 50 EN 75 KILOS

PRIJZEN EN STALEN OP AANVRAAG

Te bekomen bij de firma:

Comptoir Maritime Anversois (S. A.)

25, JORDAENSKAAI, 25

1860

LUNA-PARK

INKOMPRIJS : 20 centiemen — KINDEREN : 10 centiemen

TENTOONSTELLING VAN SOCIALE VOORZORG

KINEMA

Kostelooze toegang tot al de plaatsen

CONCERT door het Orkest van de Trocadero, onder leiding van Orkestmeester BORRÉ.

KOFFIEHUIS-SPIJSZAAL. Middagmalen : Vleesch, groenten en aardappels, 50 CENTIEMEN

OPEN : des Zondags, van 10 u. 's morgens tot het invallen der duisternis ; in de week : van 4 u. 's namiddags tot het invallen der duisternis.

DES ZONDAGS, REIS NAAR BRUSSEL PER SPOOR AAN HALVE PRIJS

VLAANDEREN BEGROET ZIJN HOOGESCHOOL

IS DE TITEL VAN EEN BROCHURE DIE ZOOEVEN KOMT TE VERSCHIJNEN.

ZIJ BEVAT DE TEKSTEN EN HANDTEEKENINGEN VAN HET MANIFEST VAN DEN HOOGESCHOOLBOND EN VAN DE DAGORDE NOPENS HET HOOGESCHOOLVRAAGSTUK, AANGENOMEN DOOR DE OUD-HOOGSTUDENTENBONDEN

VRAAGT DIE BELANGRIJKE BROCHURE AAN DE VERKOOPERS VAN « HET VLAAMSCHE NIEUWS », TEGEN 6 CENTIEM.

50 MINDERBROEDERSRUI 50

Centraal Wisselkantoor

Bijkantoor ROOSENDAEL, Brugstraat, 3

GEEFT DE HOOGSTE KOERS VOOR ALLE BETAALBARE COUPONS

COUPONS CEDULAS vervallende Sept., Oct. 1916 worden reeds uitbetaald.

Koopt alle titels,loten,aktiën en obligatiën tegen de hoogste prijzen, alsook vreemd geld

50, MINDERBROEDERSRUI, 50, ANTWERPEN

EIGENAARSKAS Coupons en Obligatiën inlichtingen.

GROOTE HOLLANDSCHE ZEEPZIEDERIJ

75, BODEGHEMSTRAAT, 75, BRUSSEL-ZUID

Eenige fabrikanten van prima luxus-toiletzeep

ROSE PRINTANIERE — HELIOTROOP — VIOLETTE DES BOIS — TOILETSOAP — LA COURONNE — CREME BABY — REX — RITA — BADSOAP, enz.

ZACHTE ZEEPEN te beginnen met fr. 1.25 het kilgr.

ZEEPEN, SOORT SUNLIGHT en MARSEILLE

Aangeteekende opzending van stalen tegen 3 fr.

Koopers in 't groot, agenten-depothouders worden in ieder arrondissement of provincie gevraagd. — Zeer gunstige voorwaarden. 1924

VRAAGT UW WINKELIER:

El Primero

15 CENTIEMEN HET PAKJE

Het gezondste — Het smakelijkste Het zuiverste

De analyse geeft aan: «EL PRIMERO» bevat niets anders dan: 1° vetstoffen, 2° vleeschextrakt, 3° zetmeelstoffen, 4° zoutstoffen. 1936

HET VLAAMSCHE NIEUWS is te bekomen te Diest, bij Henri Juchtmans, St-Jansstraat.

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België

GEWEZEN ASSISTENT-ARTS

MATIGE PRIJZEN

14, MARTELAARSPLAATS, 14, BRUSSEL

Noordstatie, geeft uit in de Nieuwstraat 859

Roepzaal "Marnix"

1, TERNINCKSTRAAT, 1

(hoek Kasteelpleinstraat)

Voor den verkoop van MEUBELEN, KUNSTVOORWERPEN, SCHILDERIJEN, enz., wende men zich tot de roepzaal « Marnix ».

Bestuurder: J. B. LAMBRECHTS

INKOOP, VERKOOP VERWISSELING, SCHATTINGEN

Men geeft geld als voorschot 630

Plaatst uwe aankondigingen in « Het Vlaamsche Nieuws », het best ingelicht en meest verspreid dagblad van België.

ZEEPEN, ZACHTE ZEEP, Eerste kwaliteit Fr. 1.35 het kilo IN KLOMPEN (briques) 100 dubbele voor fr. 25. Echte Marsellesche het kilo fr.2.80 187, Brogniezstraat, 187, Brussel-Zuid 1950

HOOGERE Polytechnische School (1848) VAN LUIK

Rue Monulphe, 3 en 5, LUIK

Bestuurder : M. L. DEPAIFVE

Doctor in Natuurlijke Wetenschappen en Wiskunde

30 Jaren praktijk

STUDIES & DIPLOMAS van INGENIEUR

Secties van Mekaniek, Elektriciteit, Scheikunde Suikerindustrie en Werkhuizen

Laboratoria en Werkhuizen

Heropening der leergangen : 17 Oktober 1966

Zijn Doorluchtigheidje

door

Frits REUTER

— Dat is hier nog nooit vertoond, zei Rand, terwijl hij de hand aan de kruk van de deur bracht.

— En als ik het beveel, dan zal het gebeuren, ik ben heer en meester! En als ik nu wil, dat er vrouwen toegelaten worden, dan moeten zij ook toegelaten worden!

— O, zei Rand, mij precies eender! en verdween ,nadat hij Zijn Doorluchtigheid in zulk een verdrietige en onrustige stemming gebracht had, als men met billijkheid maar van een regeerend vorst verlangen kan.

Nu kwam Frederik Frans binnen en begroette zijn neef allervriendelijkst, en de oude heer liet zich dan ook voor een oogeblik door zijn vroolijken jeugdigen gast ee beetje opmonteren ; zij gebruikten samen het ontbijt, en Frederik Frans zeide bij die gelegenheid, dat zijn neef toch zeer goede onderdanen moest hebben, die hem met groote liefde aanhingen, want buiten voor het paleis stond een groote menigte, die allen naar de gezondheid van Zijn Doorluchtigheid gevraagd hadden, waarop Zijn Doorluchtigheid antwoordde : O ja, zijn onderdanen waren heel goede menschen, voor zoover het de mannen betrof ; maar over de vrouwen moest hij zich dikwijls kwaad maken, die hadden altijd wat tegen hem in den zin en maakten hem het leven zuur.

— Wel, waarde neef, zei de hertog van Schwerin, wat ik vanmorgen aan jonge meisjes over de Markt zag gaan, kon mij wel bekoren — maar Nieuw-Brandenburg heeft ook door het geheele land den naam van de mooiste meisjes te bezitten — en dat aardige kind van gisteren, dat u, welbeminde neef, bij het ongeluk, dat ons trof, zoo zorgvuldig heeft opgepast, kan — « parole d'honneur ! » — voor een buitengewone schoonheid doorgaan.

— Met zulk een oog heb ik haar niet aangekeken, zei Zijn Doorluchtigheid, ontstemd, om zoo iets bekommer ik mij niet.

— O, zei Frederik Frans, mijn waarde neef zal eerst groote oogen opzetten, als het kleine, zachte, witte duifje hier binnen komt fladderen.

— Wat ? vroeg Zijn Doorluchtigheid, geheel overbluft, want geen haar op zijn hoofd had meer aan Stientje gedacht ; hier binnen komt fladderen ? — Hier bij mij ?

— Maar, waarde neef, gij hebt haar immers een gunst beloofd.

— Dan hebben wij dat in onze onbegrijpelijke domheid gedaan, barstte Zijn Doorluchtigheid uit, woedend op zich zelf. — God bewaar ons! Moet zij ook nog komen ?

— Doorluchtigheid... kwam Rand tusschenbeide.

— Wat moet ge ? riep Zijn Doorluchtigheid, en met heftige woede ging hij op hem af.

Rand had hem voor die driftige woorden o, zoo gaarne! eens weer even geplaagd ; maar de tegenwoordigheid van den hertog van Schwerin liet geen tegespraak toe, hij antwoordde dus slechts op den dee- en weemoedigsten toon der wereld :

— Och, hemel! Ik wou maar zeggen, dat we toch vandaag nog onweer zullen krijgen.

— Groote God! riep Zijn Doorluchtigheid, en zijn drift was geheel bekoeld, ook dat nog!

— Ja, en dan staat de hofraad buiten met...

— Och, wat! Laat hem dan, wat koekoek, maar binnen, zooveel te gauwer zijn wij hem kwijt!

Rand verdween, en Frederik Frans vroeg :

— Wat is er dan ?...

— Och, 't zal wat zijn, zei Zijn Doorluchtigheid verdrietig, ook zoo'n mensch is het.

De hofraad trad binnen, niet zoo brutaal en overmoedig als anders, maar even stijf als den vorigen dag, toen hij het geld moest bezorgen ; hij sprak ook Hoogduitsch, en aan zijn arm had hij een aardig vrouwtje in het best van haar jaren, zoo tusschen de dertig en vijftig ; zij had zich op z'n Zondags voor hem uitgedost en boog en neeg voor Zijn Doorluchtigheid met zoo'n diepen eerbied, alsof zij heel goed wist wat het beteekende, dat zij hier toegelaten werd.

— De hooge genade, begon de hofraad en boog zoo diep als hij kon.

— Ja, dat is alles goed en wel, viel Zijn Doorluchtigheid hem knorrig in de rede, maar toch door den betoonden eerbied eenigszins toegevender gestemd. — Die twee willen gaan trouwen, zei hij kortaf tot den hertog.

— Welzoo ? — Welzoo ? zei deze en ging vroolijk op het paar toe, nu, dan wensch ik u van harte geluk met uw toekomstig, nieuw echtverbond.

— Nieuw echtverbond! herhaalde Zijn Doorluchtigheid op schamperen toon, 't is al voor de vierde maal, dat hij trouwt. — Hij heeft wel « courage ! » — Nu, nu, en hij wendde zich weer tot den hofraad, 't is goed zoo, 't is al wèl!

— Met mijn diepstgevoelden dank voor de verleende genade en met den grootsten eerbied, begon de hofraad wederom en boog diep, waag ik het, de hoop uit te spreken, Zijn Doorluchtigheid op onze bruiloft te zien.

— Wat ? — Wat ? — Wij ? — Wij op een bruiloft ?

— Dat zou ik me geen tweemaal laten zeggen, voegde Frederik Frans er vroolijk tusschen, en den eersten dans met de schoone bruid!

De bruid neeg, en de hofraad boog, terwijl hij zeide :

— De buitengewone genadebewijzen, waarmede Doorluchtigheid mij steeds overstelpt heeft, en die ik nog vanmorgen, toen ik het geluk had, bij het « lever »...

— Ja, 't is goed, 't is best hoor, viel Zijn Doorluchtigheid hem in de rede, daar hij in angst verkeerde, dat de ander het zich zou laten ontvallen, dat hij hem geld had gebracht ; en daar het best gebeuren kon, dat hij hem nog eens weer noodig had, voegde hij er aan toe : Nu, wij zullen zien, als 't mogelijk is, zal ik komen.

Hiermede was de voorstelling afgeloopen, en het paar ging buigende en nijgende de deur uit.

— Ilemaal dwaasheid! riep Zijn Doorluchtigheid uit. Alles ter wille van de vrouwen! — Vandaag zal het een kwaden dag geven, en mijn welbeminde neef zal zien, dat we nog onweer krijgen, en bij deze woorden ging hij naar het raam en keek eens naar de lucht.

De jonge hertog wist zoo tamelijk wel, hoe hij met deze kuren en grillen van Zijn Doorluchtigheid moest omspringen ; hij kende diens afschuw van de vrouwen, en daar hij dit, van zijn standpunt beschouwd, een allerzotste opvatting moest vinden, had hij er een heimelijk pleizier in, met de eigenaardigheden van Zijn Doorluchtigheid den draak te steken. Hij kende tevens diens angst voor een onweer, en hij vond het treurig, dat de oude man daarvoor vreesde, want hij bezat een goed hart en zeide dus :

— Ik geloof niet, dat wij onweer zullen krijgen, de lucht staat veel te vast.

— Neen, neen! Ze kunnen het allemaal wel zeggen, maar weten doen zij het ook niet. De eenige, die het weet, dat is de conrector ; maar die weet het zeker.

— Wat is dat voor een man ? vroeg de hertog.

— Een drommels knappe kerel is het, maar ook een drommels brutale kerel, zei Zijn Doorluchtigheid verdrietig, hij waagt het, ons tegen te spreken ; maar met een onweer bewijst hij mij groote diensten, ik zal hem moeten laten komen.

— Wacht nog een weinig, welbeminde neef, zei de jonge vorst, ik zal zelf eens op verkenning uitgaan en op de Markt naar het weer kijken, dit zeggende verliet hij het vertrek.

Buiten gekomen, op de Markt, zag hij niets dan enkel zonneschijn, en toen hij zoo om het stadhuis heenwandelde, om het van alle kanten op te nemen, zag hij op de straat ook louter zonneschijn, want daar stonden twee verloofde paren stralend in den glans van hun geluk ; het eene paar was hofraad Altmann met zijn verloofde, die juist afscheid namen en lachend en schertsend hun weg vervolgden naar den « Raadskelder » van Kunst ; en toen Altmann daar binnentrad, was zijn eerste woord :

— Kunst, een fijne flesch, uw beste hoor, en een glas muskaatwijn voor mijn verloofde, want de dag begint goed : Kägebein en Carolien Soltmann gaan bij Zijn Doorluchtigheid hun opwachting maken.

Het andere paar, veel opgeprikter, schreed statig en trotsch voort, recht op de deur van het paleis aan.

Toen de hertog de voorzaal binnenkwam, vond hij Rand met het paar in een heftige woordenwisseling, en Rand brak juist af met de woorden :

— Ziezoo! Daar hebt ge net den hertog van Mecklenburg-Schwerin, hem kunt ge er zelf naar vragen, en met deze woorden liep hij weg, zoo gauw als hij kon, want de bel van Zijn Doorluchtigheid luidde niet voor de aardigheid.

— Wat is er eigenlijk ? vrogg Frederik Frans en trad nader.

Carolien — Dorimeen Soltmann was aan de hoflucht gewoon, zij neeg zoo diep haar mogelijk was en sloeg de oogen neder, zoodat het leek, of zij op den grond naar spelden zocht ; Kägebein was nog te groen, dan dat hij zich behoorlijk zou hebben kunnen gedragen, en het groote genoegen, dat hij Zijn Doorluchtigheid wilde bereiden met zijn dankbetuiging voor het hofpoëetschap en de voorstelling van zijn verloofde, was hem naar het hoofd gestegen : de dichtkunst brak wederom bij hem door, en die trekt een mensch opwaarts. Hij vergat dus te buigen en begon.

« De hofpoëet ben 'k : Kägebein,
'k Was advocaat voorheen ;
En deze is de muze mijn,
Dat is mijn Dorimeen!
Door Amor's banden saamgesnoerd,
Zoo sta ik hier, zoo sta ik hier...
Zoo zit ik hier...

Verder kwam hij niet ; Frederik Frans barstte in een schaterend lachen uit en zeide :

— Zoo zit ik vast. — Niet waar ? Dat bedoelt ge toch eigenlijk ?

Kägebein keek hem aan, wilde nu iets heel moois zeggen, maar juist daarom gelukte het hem niet er iets uit te brengen, en tot overmaat van ramp moest nu ook juist Rand door de voorzaal loopen en zeggen :

— Nu moet ik toch den conrector halen.

— Wien ? vroeg Frederik Frans.

— Onzen conrector, vanwege het onweer.

— Praatjes, zei de hertog, er komt geen onweer.

(Wordt voortgezet.)